

„A téma és az előadás egyaránt megmozgatta a jelenlévők értelmét, szívét és bizony indulatait is. Nem véletlen: Krisztus kereszthalálának értelmezése alapjaiban határozza meg hitbeli látásunkat.”

Áldozat volt-e Krisztus halála? ▶ 3. oldal

„És ha mi nem demonstráljuk, hogy a családot teljes egészében akarjuk támogatni, akkor miért várjuk el, hogy bennünket egyházon kívülről támogassanak?”

Törvénytől a lelkes kismamákért ▶ 4. oldal

„Mert nem igaz, hogy nem lehet fülig szerelmesnek lenni abba, akinek majdnem minden hibáját ismerjük. Nem igaz, hogy a közös múlt csak fal lehet közöttünk, és nem lehet híd.”

A megújuló szerelem nevében ▶ 7. oldal

Isten radírja ▶ 2. oldal

Történet – metafora – párbeszéd ▶ 6. oldal

Kenyai képeslapok ▶ 8–9. oldal

Hétköznapi teológia ▶ 11. oldal

VII. evangélikus diákszínjátászó-találkozó ▶ 12. oldal

Avatar Erdélyben ▶ 15. oldal

Pro Urbe Győr díj a Péterfynek

Március 15-én Győrött, a Honvéd ligetben idén – a helyi zeneiskola ütőegyüttesének közreműködésével – a Pro Urbe díjjal kitüntetett Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ diákjai ajándékozták meg műsorral az ünnepség több ezer résztvevőjét.

■ MENYES GYULA felvétele

▶ Folytatás a 3. oldalon

▶ „A gazdag múlttal rendelkező győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ a rendszerváltás óta, tizenkilenc éve szolgálja a tanulók keresztyén nevelését és igényes oktatását. Az iskola tanulmányi átlaga a különböző rangsorokban, összehasonlító statisztikákban évek óta elismerést vált ki. Az oktatási központ szívesen és színvonalasan tesz eleget azoknak a felkéréseknek, amelyek jelentős ünnepeink műsorának összeállítására irányulnak. Biztosan elmondható, hogy a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ munkájával nemcsak a fenntartó egyház jó hírét öregbíti, hanem városunk és hazánk javát is munkálja, amikor hivatása magaslatán állva végzi a felnövekvő generációkat formáló oktató, nevelő szolgálatát” – áll abban az ajánlólevélben, amelyben *Ittész János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke *Pro Urbe Győr* díjra terjesztette fel az oktatási központ pedagóguskollektíváját. Győr megyei jogú város közgyűlése egyhangú szavazással ítélte oda a díjat az evangélikus oktatási intézménynek.

„Miért fogyunk?”

Gondolatok a misszióról

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Egyháznak internetes levelezőlistáján, a *Fraterneten* az elmúlt napokban – több más téma mellett – előkerült az utóbbi évtizedek és napjaink egyik legfájdalmasabb, legkomolyabb kérdése: miért fogyunk? Miért van az, hogy a legjobb szándék mellett is csökken egyházunk létszáma, miért nem tud kilépni a gyülekezet a templomba nem járók közé, miért nem képes megszólítani őket az evangéliummal?

Többen hozzászóltak a kérdéshez. Szokás szerint mindenki másként látja a helyzetet. Nem baj, sokfélék vagyunk, más helyen szolgálunk, különfélek a tapasztalataink. Látható, érzékelhető, az aktuális dispután kívül is, hogy több irányzat, szándék, elképzelés jelenik meg egyházunk fórumain, gyülekezeteiben, testületeiben. Lássunk ezek közül néhányat!

Vannak, akik a jobb menedzseléstől, PR-munkától várják a fellendülést. Mások az egyház liturgiai megújulásában, lelkeségében, biblikuságának elmélyülésében bíznak. Többen politikai fordulattól remélik a dolgok jobbra fordulását; egy új István királyt szeretnének, aki kereszténnyé teszi országunkat.

Egy kisebbség szeretné lecserélni vagy elfelejteni a „régit, ma már alkalmazhatatlan”, szerintük érthetetlen bibliai nyelvezetet, mint például *bűn, bűnbocsánat, megtérés, személyes gonosz, Jézus Krisztus megváltó halála, ütélet, kárhozat...* Sokan vannak, akik diakóniai, oktatási munkánkban látják a misszió hatásos eszközét.

Folytathatnám a felsorolást, színesek, kreatívak vagyunk. Most nem szeretném értékelni a fentieket, nincs is rá módom egy ilyen cikk keretében. Annyit megállapíthatunk, hogy ha nem értünk is mindennel egyet, van igazság egyes gondolatokban, szándékokban; és beszélgetni kell, fontos.

Írásra – a főszerkesztő kérésén kívül – az készített, hogy hangot, teret kap újra az a vélemény, látás, mintha az alapokkal is gond lenne. Némelyek nem tudják elfogadni a Szentírás és a kétezere éves egyház világos, imában, a Szentlélek vezetésében és a missziói tapasztalatokban kikristályosodott tanítását. Pedig tanulhatnánk az egykor bibliai alapokra épített Amerikai Egyesült Államok példájából. Ma tömegek térnek el a Szentírás tanításától, mivel az ország (illetve egyes államai) és némely egyház vezetői törvényesítik a bibliai értelemben vett bűnt. Összeomlás előtti tántorgásuk kihat az egész világra. Az onnan érkező libertinizmus, anyagiasság, hamis vallásosság, fals teológiai rendszerek megromtják a

Nyugat és bizonyos értelemben az egész emberiség életét.

Az evidenciák kategóriájába tartozik, hogy emberileg mindent meg kell tennünk egyházunkért. Szükséges a szociológiai felmérés, a stratégia készítése, liturgiánk közelítése az újszövetségi teológiához, gyakorlathoz. (Nem egyszerűen például *Luther* miséjéhez, hiszen mi akkor vagyunk igazán a reformátor követői, ha Krisztushoz, a Szentíráshoz, a kegyelemhez, a bibliai hithez igazodunk, nem pedig egyháztörténeti személyekhez, korszakokhoz.) Örülünk, ha nem egyházellenes vezetői vannak az országnak, és azt is fontosnak tartjuk, ha a bibliai üzenetet korunk nyelvén is el tudjuk mondani. *De...*

Testvérek, a megújulás forrása egyedül a teremtő és újjáteremtő Isten, aki megjelent Jézusban, és kijelentette és kijelenti magát a Szentlélek által! Az evangélium ma is működőképes, az Úr él és cselekszik! Ő nem ment nyugdíjba, nem lett szenilis, nem szükséges lecserélni, nem kell kijavítani. Tegnap, ma, mindörökké ugyanaz, és az ő egyházán nem vesz hatalmat a pokol sem. Szavának „soha nincs szüksége frissítésre; tökéletes, és nem fejleszthető tovább”.

A világban soha ennyien – napon-ta tízezrek! – nem tértek meg, mint manapság. (Évente kétszáz ezer a mártírok száma is!) Fáradt, beteg, pusztuló hazánkban is a rendszerváltás óta mintegy ötszáz új keresztyén gyülekezet született a legkülönbözőbb felekezeti háttérrel. (Sajnos épültek is le, és szüntek is meg egyházközségek.)

Egyházunkban önállósodtak, meg erősödtek gyülekezetek, százak jutottak hitre, köteleződtek el a szolgálat mellett. Ahol a lelkesek, gyülekezeti tagok a Szentlélek által megtérnek és újjászületnek, illetve megújulnak, ott van munka, szolgálat, „látás”, misszió és sok esetben gyümölcs is. Ez utóbbi nincs a kezünkben, hatalmunkban.

A lényeg a lényeg: megtérés, Szentlélek általi tűzkeresztség (Mt 3,11), és akkor az ajtók megnyílnak, „utcára kerül” az evangélium (ApCsel 2), megvalósul az Isten országa akár a volt prostitúált szívében is (Mt 21,31) vagy éppen a váci feyházban. „*Nem az Úr keze rövid..., hanem a ti bűneitek választottak el titeket Istenektől...*” (Ézs 59,1–2)

A celldömölki templom egyik kapuja fölött (ahol a gyülekezet vezetői lépnek be) olvasható a jézusi felhívás: „*Térjtek meg!*” Máshol még nem láttam ilyen feliratot templomon. Lelki, szívbéli megújulás nélkül nincs misszió, és így nincs jövő sem.

A szerző egyházunk országos missziói lelkésze

Hit, hálózatok és az angyali körök

Interjúkötet-bemutató a Pilinszkyben

▶ „Álmodj egy jobb világot, mint a mostani! S aztán építsd föl, mi alatt mások csak a jelent szapulják!” – ez az idézet jutott eszébe a tudósítónak a *Miért hiszek?* könyvsorozat *Csermely Péter* biokémikussal, hálózatkutatóval, egyetemi tanárral készült, *A hálózatok bűvöletében* című interjúkötetének március 10-ei bemutatóján.

A budapesti Pilinszky János irodalmi kávéházban zajlott bemutató ke-rekasztal-beszélgetésén a professor mellett *M. Tóth Katalin*, a *Kairoz* Kiadó sorozatszerkesztője, *Kapitány Katalin*, a *Természet Világa* szerkesztője, egyben az interjúkötet készítője és *Fabiny Tamás* evangélikus püspök volt *Gózon Ákosnak*, az *Élet és Tudomány* című hetilap főszerkesztőjének, az est moderátorának a beszélgetőtársa.

A számos hazai és nemzetközi díjjal elismert fehérjekutató biokémikus, a *Sólyom László* köztársasági elnök által 2008-ban létrehozott négyfős Bölcsék Tanácsának tagja a könyvbemutatón is – akárcsak a kötetben – őszintén elmondta, hogy bár családjának erősek az evangélikus gyökerei, hite nem annyira tradíciók-

ra épülő és közösségben megélt hit, hanem inkább személyes istenélményeken, sokszor nagyon is megküzdött harcokon alapul.

Csermely Péter nemcsak álmodik az angyali körökről, de igyekszik tenni is a létrejöttükért. Kezdeményezősei által – például az 1996-ban elindí-

FOTO: LUKÁCS GÁBOR

Hitének egyik fontos elemét képezik az „angyali körök”: ha az emberek szeretettel, bizalommal fordulnak egymáshoz – vallja a professzor –, ez ismét bizalmat és szeretetet gerjeszt, amely most már felénk fog sugározni. Ahogy újra és újra fordul az „angyali kör”, pozitív változás áll be a világban, amely az angyali körök teljességéhez vezet, és amely teljesség Istenben és a Szentlélek erejében tapasztalható meg legfelső szinten.

tott kutató diák mozgalommal vagy a négy évvel ezelőtt megszervezett, az egész Kárpát-medencére kiterjedő Nemzeti Tehetségsegítő Tanácscsal, a középiskolákban tartott előadásaival – egy-egy lépést tesz a jobb világ felé, „míg mások csak a jelent szapulják.”

■ – BODAZS –

A kótettről bővebben lapunk 5. oldalán

Oratio œcumenica

Szerető menyeyi Atyánk! Hálát adunk neked, hogy Atyánknak szólíthatunk téged, és hogy te atyai szeretettel hallgatsz meg kéréseinket. Kérünk, hallgass meg most is könyörgésünket, és add meg bölcsességgel azt, ami legnagyobb ajándékod az ember számára, Fiaidban az életet. Hallgass meg minket akkor is, ha eltékozoljuk, nem becsüljük, nem értjük ajándékod lényegét.

Urunk, Istenünk! Látod, milyenek vagyunk. Elveszünk, ha nem józanítasz ki, ha nem érintesz meg. Elveszünk, ha nem rázol fel és nem emelsz fel. Elveszünk, ha nem maradsz közöttünk.

Urunk, Istenünk! Látod, milyen életet, milyen világot alakítottunk ki magunk körül. Látod emberi kapcsolatainkat. Látod a nemzetek, az országok helyzetét. Igazad van, szegényeknek kell, mert nem vagyunk igazán a te néped. Féljük csupasznak, mégis számtalanszor belekergetjük magunkat a borzalmakba. Terror, erőszak, elszegényedés, mindenféle válságok, lelki elsvatagosodás, közöny. Sosem szűnnek, sosem múlnak. Fájdalmas, mégis belemegyünk a játékba.

Urunk, Istenünk! Mindig van örömmünk is. Mindig megtalálhatóak a hétköznapi csodák a családban, a munkahelyen, a gyülekezetben, szerthe a világban és lelkünk legmélyén is. Ezért hálánk szava is hangozzék feléd és a köszönet, hogy életünk színekből áll, dallamokból, művészetből, mozgásból, érzelmekből.

Urunk, Istenünk! Hisszük, hogy meghallgatsz mindenkit, aki hozzád kiált, és belelátsz annak a szívébe is, aki hallgat. Add békességedet nekünk, és erősíts minket hitünkben Szentlelked által. Téged kérünk, akinek szeretetétől nem választhat el senki és semmi, és aki a mi megfeszített és feltámadott Jézusunkban egyetlen Urunkként hajolsz le hozzánk. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Hatalmas egy szó a »pap«. Nincs nála kedvesebb, nyájasabb. Sokkal jobb hallani, hogy Krisztus pap, mint azt, hogy Úr vagy más egyéb. A papság lelki hatalom. Azt jelenti, hogy valaki közbelép, magára veszi a nép minden fogyatkozását, mint ha csak a magáé volna, s könyörög érte. Átveszi Istentől az ígét, amellyel mindeneket vigasztal és segít. Ez a név még az atya és anya nevével is kedvesebb, vigasztalóbb. Igen, ez a név mindent magába foglal.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

BŐJT ÖTÖDIK VASÁRNAPJA (JUDICA) – 2MÓZ 32,30–34

Isten radírja – avagy a Megbocsátások könyve

Mózes, Isten szolgálja szimpatikus ember. Együtt érez, sőt a szó eredeti értelmében *együtt szenved* népével, egész küldetésadata megrendül népe bűne miatt. Ott áll középen, két világ között, közvetítőként: egyaránt elkötelezett Isten iránt és Izráel iránt. Mit is tehetne mást az aranyborjúeset után? Népe iránti szolidaritásból Isten felé fordul. Talán megkönyörül a Magasságos, talán sikerül lecsillapítani haragját...

Mózes szimpatikus ember. Komoly és őszinte. Néven nevezi a bűnt, nem hallgatja el, nem bagatelizálja, nem tesz úgy, mintha ez az egész ügy őt nem is érintené. Valaki egyszer azt mondta: két ember között a legrövidebb út az egyenes beszéd. Ilyen egyenes, őszinte megnyilatkozás Mózes Izráelhez intézett beszéde is. Ugyanakkor azonban Mózes a megoldások embere is: nem ragad le a diagnózisnál, hanem a terápia lehetőségeit fontolgatja. Úgy érzi, nem teheti meg, hogy cserbenhagyja, sorsára hagyja övét, a rá bízottakat, bármennyire ezt érdemelnék is.

Mózes szimpatikus ember. Mérlegel, aztán tette készen elindul. Visszatér Istenhez: megteszi még egyszer az utat a Sínai-hegyre, és megpróbálja elrendezni a dolgot a Magassággal. Odaáll az Úr elé, és könyörög népéért. Tudja, hogy megmaradni végső soron annyit jelent: kapcsolatban maradni Istennel. Tudja azt is, hogy Istennek emberekre van szüksége ahhoz, hogy megvalósítsa a művét, az embereknek azonban inkább idOLOKRA van szükségük, akikhez igazodhatnak. Látható isteneket kívánnak a Láthatatlan he-

lyett: kézzel fogható biztosítékokat, képeket, tárgyakat, kapaszkodókat.

Mégis bocsásd meg bűnüket! – könyörög Mózes a Magassághoz. Ha ők nem kapnak kegyelmet, akkor én sem akarok megmenekülni. Akkor engem is törölj ki a könyvedből, amelyet írtál! Hiszen mit ér így a küldetésem, szolgálatom? Ha nincs, akiket pásztorszolj, nem marad közösség mellettem, megnyugodhatok-e, hogy lám, én mentesültem a büntetés alól, megúsztam az ítéletet?

Isten könyvet ír. Életek, sorsok, utak és tévutak lenyomata, őrizője e könyv. A Biblia ezzel a réges-régi képpel, „emberszabású” módon fejezi ki Isten szíveket vizsgáló, emberértékelő munkáját. Megannyi kérdőjel sorakozik: vajon kinek a neve marad benne, és ki az, aki kimarad? Isten radírt is használ?

Ugyanebben a fejezetben, néhány verssel előbb arról olvasunk, hogy az aranyborjúügy statáriális ítélettel végződött. A nagy vétek után jogos és megérdemelt büntetés várt Izráelre. Ezt az elkerülhetetlen következményt – mint kíméletlen igazságot – tárja elénk 2Móz 32,25–29. Az Isten számára elkülönített emberek, Lévi fia karddal az oldalukon bejárták a tábor: azon a napon háromezer ember veszett el a népből. Ez hát a nevek kiradírása? A bosszú, a büntetés?

Az egyik hagyomány tehát arról beszél, hogy az ítélet mint megmáshatatlant döntés azonnali és elkerülhetetlen. A következő versekben, vasárnapi alapigénken ugyanakkor teljesen más hang szólal meg: van még út tovább a pusztában. Nincs azonnali, végérvényes ítélet. Mózes

dolga az, hogy vezesse a népet. Tovább, előre a számadás napja felé. De most még van remény. Van jövő. Nem hulltak porba az ígéretetek. Vár még egy ország, valahol, az út végén, ahol majd igazi otthonra találnak a gyermekek, utódok. A kegyelem eredendőbb, mint a bűn.

Persze, valami végérvényesen megváltozik. Már nem lehet olyan, mint korábban volt. A töréspont után – úgy világlik ki a történetből – Isten ezentúl már nem közvetlenül, hanem angyala által vezeti majd népét a pusztában, az ígéret földje felé. Ezzel végső soron azt nyilvánítja ki, hogy mégsem másítja meg ígéretét. Igaz, Izráel keménynyakú nép, engedetlen, és magától nem képes rá, hogy Istenre emelje a tekintetét. Ám Isten úgy határoz: kegyelmes tekintetét nem fordítja el róluk.

Ítélet és kegyelem. A vasárnap zsolnárában e két lelki tapasztalat feszültsége fogalmazódik meg: „Ítéelj meg, Istenem, és ments meg engem, mert te vagy oltalmazó Istenem.” Együtt van jelen az igazság és az irgalom, a vég és a kezdet. Az imádkozó nem vitatja bűnösségét. Nem akar jobbnak látszani, de ahhoz az egyedüli bíróhoz menekül, aki az irgalom forrása is.

Hiszem, hogy Isten vezet egy másik könyvet is: a „Megbocsátások könyvét”. Vastag könyv ez, az ő bocsánatai, irgalmas tettei sorakoznak benne. Arról olvashatunk, hogy ki mindenkinek adott új kezdetet úgy, hogy eltörölte, kiradírta vétkeit. Végláthatatlan névsorral találjuk szembe magunkat – és benne valahol ott olvashatjuk saját nevünket is. Mert a kegyelem eredendőbb, mint a bűn.

A VASÁRNAP IGÉJE

Isten szimpatikus Isten. Mélyen megrendül tévútjaink, tagadásaink, vétkeink láttán. Együtt érez, együtt szenved velünk, árva népével. Néven nevezi a bűnt: nem bagatelizálja, nem tesz úgy, mintha ez az egész ügy őt nem is érintené. Ugyanakkor azonban ő a megoldások Istene: a diagnózis túl megmutatja a terápia útját. Nem hagyja cserben, nem hagyja sorsára az embert, aki egyedül rá számíthat. Tette készen elindul. Útra kel újra és újra az emberért. S végül megteszi azt az utat föl a hegyre. Nincs más választása. A názáreti Jézus könyörög népéért. Tudja, hogy megmaradni végső soron annyit jelent: kapcsolatban maradni Istennel.

Jézus emberei tudják: életünk földdel párhuzamos mínusz vonalát egy ponton átszelte a felülről hozzánk érkező kegyelem. A mínusz vonalból pluszjel lett: ezzel a többlettel, megajándékozottan indulhatunk tovább. A „Megbocsátások könyve” kinyílik. És fölfedezhetjük, hogy mi, mindnyájan benne vagyunk. A kereszttel megjelölt és meggazdagított tanítvány viszi tovább a hírt – a pluszjel evangéliumát: ő megáldott bennünket a kereszttel; a kereszttel, amelyet számára készítettünk, hogy életünk legyen mindörökké.

■ VARGA GYÖNGYI

Imádkozunk! Élet Istene! Érd el újra szívünk közepéig, hogy igaz hittel valljuk: A szeretet tőled eredő végteleen erő, a remény, amely otthonra talál bennünk, te teljesíted be. A világot, amelyért eljöttél meghalni és élni, te vonod egészen magadhoz, amíg egyszer majd te leszel Minden mindekben.

„Hangozzék el feléd most ez a kérdés: Mit gondolsz, kinek kellett volna elveszni, és ezen a vasárnapon, Judica vasárnapján, azaz az ítélet vasárnapján, ítéld meg, kettőtök közül ki érdemelte meg a keresztet, Jézus vagy talán te? Ismered Jézust, ismered őt az evangéliumokból, ismered a tanításait, a tetteit, ismered a passiót, de ismered magadat is, testvérem. Ismered nagyon jól, tudod, mi van a szívedben, te tudod, milyenek a te cselekedeteid, milyen a te élettudad. Nos hát, vesd össze ezt a kettőt, Krisztust és magadat, és ítéld meg, ki érdemelte meg kettőtök közül a keresztet? Én tudom, hogy neked sem mondhat mást a szíved, csak azt, amit az enyém mond: Amit, Uram, te szenvedtél helyettem, én érdemeltem.”

(Részlet dr. Keken András püspök 1949. április 3-án, a Deák téri evangélikus templomban elhangzott prédikációjából)

Áldozat volt-e Krisztus halála?

► Az Evangelikus Belmissziói Baráti Egyesület március 11-i alkalman Véghegyi Antal lelkész, az Evangelikus Élet rovatvezetője tartott előadást az *Áldozat volt-e Krisztus halála?* téma alapján. Az előadást követő beszélgetésben szokatlanul élénk, markánsan különböző véleményeket megfogalmazó hozzászólások hangzottak el. Ez is jelzi, hogy a téma és az előadás egyaránt megmozgatta a jelenlévők értelmét, szívét és bizony indulatait is. Nem véletlen: Krisztus keresztalálának értelmezése alapjaiban határozza meg hitbeli látásunkat.

Az áhítatot Széll Bulcsú kispesti lelkész tartotta az 1Kor 1,30 alapján. Az egybegyűltek szívére helyezte, hogy Isten akkor is cselekszik, munkálkodik, amikor azt mi nem látjuk, ahogyan a számítógép is a háttérben dolgozik, mielőtt a monitoron megjelenne az eredmény. Olykor viszont szemünk láttára cselekszik, ezzel erősítve hitünket. Legfőbb munkája az, hogy életünket Krisztus Jézusban élhetjük.

Az előadó, Véghegyi Antal a töle megszokott precíz és logikus fogalmazással beszélt, gondolataiból szabad interpretáció helyett célszerű csokrot gyűjtenünk.

Az ószövetségi népet körülvevő világban a kultikus áldozat a mágia eszköze volt. Az áldozat bemutatója az istenségre akart hatni. A kultikus áldozat ezért nem egyéb, mint üzleti aktus, az áldozathozó előre „befizet valamire”, vagy utólag „megfizet valamiért”. A kultikus áldozat így az isteni erő emberi célok szekerébe történő befogásának eszköze. Az áldozathozó célja, hogy kontrollra te-

gyen szert az istenség akarata és ereje fölött.

Az Ószövetségben a valóban Isten által elrendelt kultikus áldozatoknak nincs közük a mágiához, mert céljuk nem az, hogy az áldozatot bemutató hasson Istenre, jóindulatra hangolja maga iránt, rávegye kérése teljesítésére vagy arra, hogy hunyjon szemet bűne fölött. Ellenkezőleg: az áldozattal Isten akar hatni annak bemutatójára. Az áldozati állapot vére egyszerre kell hogy emlékeztesse az áldozót a maga bűnére és Isten iránta való irgalmára, aki most az ő vérenek kiontásától eltekint.

Véghegyi Antal

Istennek nem azért van szüksége Krisztus halálára mint áldozatra, hogy az ember bűnét az ártatlanon torolja meg, és így vegyen elégtételt azért a sértésért, amely az ember bűne miatt őt, a szent Istent érte. Nem, szó sincs elégtételadásról. Krisztus, a második isteni személy azért vette magára az emberi léte, hogy a bűnebe esett emberi nemet a sátán fogságából kiszabadítsa és Isten számára visszahódítsa. Ebben az Atyától kapott küldetésében az emberré lett Jézus a legvégsőig kész volt elmenni, egészen élete odaadásáig a kereszt-

Bizony súlyos tévedés az Anselmus nyomán a 11. században kialakult egyházi tanítás, amely szerint Isten gyönyörködik egyszülött Fiának mint áldozati Bárányának a szenvedésében. Szó sincs erről. Istennek atyai szíve szakad meg, amikor az ártatlan Jézust szenvedni és meghalni látja. Isten számára igenis áldozat volt kitenni a Fiút mindannak, ami születése pillanatától itt, a földön várt rá. És Jézus számára is áldozat volt vállalni ezt a küldetést. Nem engesztelő áldozat, hanem a Jézusban – tehát nemcsak halála érdemében – bízik valóságos újjáteremtésének a kezdete.

A bűnök eltörlésével bizony Isten szolgál az embernek! Már az ószövetségi népnek is szolgált vele, de az emberré lett Isten Krisztusban töltötte be maradéktalanul ezt a szolgálatot. Isten a bűnért nem fogad el semmiféle áldozatot és elégtételt! Ilyen összefüggésben és ilyen értelemben Jézus halálára neki nem volt szüksége. Isten nem áldozati halálért, hanem önmagáért bocsát meg, mert szeret. De mit használna nekünk, hogy megbocsátotta és eltörölte bűneinket, ha továbbra is ott kellene vergődünk rabtartónk, az ördög láncán! Krisztusnak azért kellett meghalnia, mert ezt a láncot másként nem vehette le rólunk.

Sokan éppen Krisztus keresztalálának érdemére hivatkozva akarnak kibújni a mindennapi keresztthordozásból fakadó szenvedések alól; míg másokra tesznek elviselhetetlenül nehéz igát, áldozatsors vállalására kényszerítve őket, addig a Krisztus életét és halálát szabadító műként felfogó hívőt az jellemzi, hogy miközben Krisztus nyomdokán járva napenként felveszi a maga keresztjét, Ézs 58 szellemében leoldja a másokra bűnösen rátett igát.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

Pro Urbe Győr díj a Péterfynek

► Folytatás az 1. oldalról

A díj átadására az 1848-as forradalom és szabadságharc kitörésének évfordulóján tartott ünnepi díszközgyűlésen került sor. A díjátadás előtt a Honvédelmi miniszter 48-as emlékműnél megrendezett városi ünnepségen adtak műsort a Péterfy-iskolások. A díjátadás után kértük rövid beszélgetésre az iskola igazgatónőjét, Hallgatóné Hajnal Juditot.

– Meglepte a kitüntetés?

– A legteljesebb mértékben. A közgyűlés után városunk alpolgármestere hívott fel, és mondta el, hogy a díjat egyhangú szavazással ítélték oda pedagóguskollektívánknak. A legnagyobb örömet számomra az jelentette, amikor megtudtam, hogy a felterjesztő Ittész János püspök úr volt. Ismerjük őt, hogy milyen igényes önmagával és környezetével szemben is. Az, hogy ő erre a díjra méltónak találta tantestületet és az iskolát, nagy megtiszteltetés.

– Hogyan gondol most a tantestület tagjaira?

– Nem szeretnék itt most nagy szavakat megfogalmazni, de egy jó iskolában csendes csodák történnek akkor, amikor becsukódik egy osztályterem ajtaja, amikor egy pedagógus egyedül van a gyermekekkel. Ilyenkor és ott kell megszületniük azoknak az értékeknek, amelyeket aztán a gyermekek beépítenek saját életükbe, hogy azok által ne csak isko-

lájuknak és családjuknak, hanem városunknak és nemzetünknek is hasznára váljanak. Az a meggyőződésem, hogy pedagógus kollégáim elkötelezetten és hivatástudattal próbálják ezt a célt elérni. Úgy gondolok a tantestületre, hogy öröm nap mint nap belépni az iskola kapuján, öröm velük mindennap találkozni. Az iskola egyik fő ereje az, hogy igazi közösséget alkot a tantestület.

– Ez a díj kötelezi az iskolát a további nívós oktató-nevelő munkára...

– Pontosan így van. Nagy ösztönző erőt jelent számunkra ez a kitüntetés, de elég kreatív és innovatív a tantestület ahhoz, hogy ennek a most már valóban magasra állított mércének meg tudjon felelni. Hosszú egyébként a leltár, sok minden jár meg a fejünkben, amit szeretnénk elérni, megvalósítani. Végig kell gondolnunk, hogy melyek azok a további kapcsolódási pontok, amelyek ehhez a város-hoz kötnék bennünket. Most azonban még az öröm és a hála pillanatait éljük, ám holnap tanítási nap következik. Újra becsengetnek az iskolában, és mi tovább végezzük szolgálatunkat.

■ KISS MIKLÓS

Tanúságtétel Jézus Krisztus halála ügyében

Közeledik a nagyhét, itt van már az ajtónk előtt. Még egy hét, és célegyenesbe fordul a passiótörténet. A böjti hetekben, de különösképpen is az előttünk lévő napokban a názáreti Jézusnak, Isten és Mária Fiának, a világ Megváltójának szenvedésére és keresztalálára emlékeznek a keresztények. De nem csak emlékeznek, mert ez az esemény – bár egyszer történt – ma is, most is él bennünk. Valóban „velünk élő történelem”, amely örök érvénnyel hirdeti: Isten halálisan szeret bennünket.

Eszembe jut a pár évvel ezelőtti oly nagy port felverő film, *A passió*. Egymástól nagyon eltérő vélemények és olykor nyilvánvaló előítéletek csaptak össze miatta és körülötte. Okos, higgadt szakértők fejtették ki vele kapcsolatos álláspontjukat, máskor meg pattanásig feszült indulattal fogalmaztak a megszólalók. Én is láttam. Volt, amivel nem értettem egyet, de alapjában véve nem volt ellenemre.

Most mégsem valamilyen késő született filmkritikát írok, hanem tanúskodni szeretnék. Erre is egy pár évvel ezelőtti élményem készlet. Egy, a Krisztus Urunk keresztalálát és húsvéti diadalát középpontba állító rádiós megszólalásom után levelet kaptam egy hittestvérünktől. Ha eszembe jut ez a levél, azóta is mindig elszomorodom. Nem tagadhatom, ehhez az is hozzájárul, hogy tudós, a felsőoktatásban dolgozó, gyü-

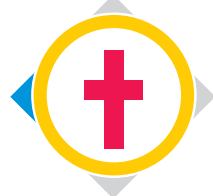
lekezeti tisztviselő testvérünk írta. Nem kevesebbet közölt velem, mint azt, hogy Jézus Krisztus halálának és feltámadásának az összefüggésében ő tudja a megoldást. Húsvét magyarázata ugyanis szerinte az, hogy Jézus Krisztus a kereszten valóban nem is halt meg a szó igazi értelmében. Tetszhalott volt csupán. Így hát minden érthető! A kereszt botránya immár nem botrány, húsvét meg az emberi értelem számára is megfeythető esemény.

Amikor a levelet olvastam, földbe gyökerezett a lábam. Azóta is kétségmardos: jól tettem-e, hogy nem válaszoltam a levélre? De az a magabiztosság, amely soraiából áradt, megbénított. Annak, hogy most ez és így születik meg az aktuális *Égtájéoló*ban, ez a néhány év óta nyugtalanító emlék az egyik fő indítéka. És a félelem – csak nem gondolkodnak még számosan így hittestvéreink között?

Az 1980-as évek vége felé nálunk Magyarországon is sokan úgy olvasták és terjesztették az egyik amerikai orvosi hetilapban 1987. március 15-én napvilágot látott jelentést, hogy ez a végső és igazán ütős bizonyíték az evangéliumok tudósításának igazolására. Ezzel megoldódott a probléma, hiszen ez az orvosok által készített jelentés – szerintük – végérvényesen igazolja hitünket. Ebből a jelentésből idézek néhány mondatot:

„A római kivégzések törvényes bevezetése rendszerint korbácsolás-

ÉGTÁJÓLÓ

sal történt. A szokásos eszköz a rövid korbács volt, amely több bőrszíjból állt, a szíjakra pedig vasgolyókat vagy hegyes birkacsontdarabkákat kötöztek. A zsidó törvények legfeljebb harminckilenc ütést engedtek meg, a római törvények ilyen korlátozást nem ismertek. A korbácsolás súlyossága az azt végrehajtó katonától függött. Eredménye az áldozat legyengítése vagy akár halála is lehetett. Orvosi szempontból a korbácsolás igen fájdalmas, tekintélyes vérvesztéssel járó feltépt sebzéseket okozott, következményeként sokos állapottal. A vérvesztés mértéke megszabta, hogy meddig élt az áldozat a kereszten. Jézust – a források szerint – súlyosan megkorbácsolták, így állapota a keresztre feszítés előtt mindenképpen rossz, de lehet, hogy kritikus volt. [...]

A keresztre feszítés után a haláltusa az áldozat állapotától, a korbácsolás és a vérvesztés súlyosságától függően három-négy órától három-négy napig tartott. [...]

Jézus aránylag rövid – három-hat órá – szenvedés után, hirtelen fel-

kiáltva halt meg a kereszten. Mikor a római katona lándzsájával a mellkasába szúrt, onnan vér és »víz« folyt ki. A rövid ideig tartó haláltusa az erős korbácsolás okozta nagy vérvesztés következménye lehetett. A lándzsa ütötte sebből kifolyó »víz« származhatott hirtelen kialakult, mellhártya vagy szívburok körüli folyadékgyüleméből, a vér pedig a jobb szívpitvarból vagy kamrából.”

Az orvosi jelentés szerzői végül leszögezik, hogy a történelmi és az orvosi adatok azt bizonyítják, hogy Jézus biztosan meghalt a kereszten.

Csak az a bökkenő, hogy ezt a jelentést is idéztem az említett rádiós megszólalásomban, és erre érkezett az említett levél! Hiába a jelentésben olvasható megállapítások, de hiába Mel Gibson félelmesen realizstikus filmje, *A passió* is! Vizsgolygást keltethet, részvétet ébreszthet a szenvedésnek ez a brutális ábrázolása, de az evangélium igazságát ilyen érveléssel nem lehet győzelemre vinni!

Aki meggyőzetett, vagy ezután lesz meggyőzött, azt mindig Isten igéje győzte és győzi meg, amely élővé és hatóvá lehet emberek szívében – ahol és amikor Istennek tetszik. Nincs, nem is lenne tehát más dolgunk nekünk sem, mint egyszerűen tanúskodni arról, ami megíratott, és amiről ő maga is olyan nyomatékosan beszélt már előre tanítványainak: „Most felmegyünk Jeruzsálembe, és az Emberfián beteljesedik

mindaz, amit a próféták megírtak. A pogányok kezébe adják, kigúnyolják, megyalázzák, leköpi, és miután megostorozták, megölik, de a harmadik napon feltámad.” (Lk 18,31–33)

Kedves Olvasó! Csak néhány mondat még. Az első kettőt Pál apostoltól idézem; jó lenne, ha elgondolkodnánk rajtuk. A korinthusiaknak így ír: „Mert a keresztről szóló beszéd boldonság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Istennek ereje.” (1Kor 1,18) A galatáknak pedig ezt mondja: „Ő, esztelen galaták, ki igaztát meg titeket, akiknek szem előtt úgy írtuk le Jézus Krisztust, mintha közöttetek feszítették volna meg!” (Gal 3,1)

Végül egy énekvers: „De ne csak kínozd tudjam, / Okát is megértsem, / Hogy te gúnyt, halált, Uram, / Szentvedtél énértem. / Oka annak én vagyok, / Én és tenger vétkem, / Kínjaid ezért nagyok. / Célod üdvösségem.” (EÉ 204,3)

Ittész János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Jogos találkozó

▶ Közel harminc jogász gyűlt össze március 10-én az Északi Egyházkerület Püspöki Hivatalában. Immár hagyománnyá vált az utóbbi években, hogy az egyházkerület vezetése egy-egy szakma evangélikus képviselőit hívja meg a püspöki hivatalba. A találkozók célja új kapcsolatok kiépítése, a meglévők ápolása, illetve a szakmabeliek és az egyház együttműködésének megalapozása.

A jogi pályán dolgozók (ügyvédek, ügyészek, bírók, jogtanácsosok) szakmai tudására mindig szükségük van a gyülekezeteknek és az intézmé-

megállapította: az egyház jog elengedhetetlen az egyház mint szervezet számára. Ezért kellene még inkább szorgalmazni és erősíteni az oktatást, kiváltképp a lelkészképzésben.

A kilencvenéves, nagy szaktekin-télynek számító jogász után dr. Székács György ügyvéd, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos ügye-sze *Jogi kérdések egyházunk és gyülekezeink mindennapjaiban* címmel tartotta meg – konkrét esetek említésével – gondolatébresztő referátumát. Meglepő, mekkora az érintkezési felület közösségeink élete és a jog között: fejelemezési kérdések; gazdálkodás, építkezések; intézmények fenntartása; intézményvezetők választása, és még sorolhatnánk. Az ügyvéd

A SZERZŐ FELVÉTELE

nyeknek. A célok megvalósítása pedig még gördülékenyebb lehet, ha evangélikus gyülekezeink életében is részt vevő hívekről van szó.

Az együttléttel hátralevő két órájában pódiumbeszélgetés keretében vitáztak meg a jelenlévők – dr. László Virgil jogász-teológus moderálásával – az előadásokban érintett problémákat. A beszélgetésben a két előadó, valamint dr. Pócze Tibor ügyvéd és dr. Kőváriné dr. Benkő Ingrid, egyházunk országos irodájának jogtanácsosa vett részt.

A jogi szakértők nagy készséget és nyitottságot mutattak az együttműködésre, és többen is felajánlották segítségüket jogi kérdéseket érintő egyházi ügyekben. Az sem titok, hogy az egyház jogi struktúráját érintő változtatások körül is heves volt a disputa, azonban korai lenne még konkrét lépésekről beszélni. Mindenesetre reménységünk lehet az, hogy a szakma, az egyházi vezetés és a laikus elemek találkozásában nagy lehetőségek rejlenek.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Törvénymódosítás a lelkész kismamákért

Beszélgetés Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettessel

▶ Egyházunk zsinata csupán 2005-ben alkotta meg az egyházi szolgálatról és az egyházi szolgálatot végzőkről szóló III. törvény 56. paragrafusát, melynek első bekezdése így szól: „Az áldott állapotban lévő lelkésznot hat hónap szülesési szabadság illeti meg. A szülesési szabadság ideje alatt a lelkészi minimálbér összegét kapja az országos egyháztól.” Ezt két év múlva annyiban módosították, hogy az érintettek választhattak: a törvényben foglalt összeget választják, vagy az állam által nyújtott ellátást, a gyest veszik igénybe. Törvényalkotó grémi-umunk ez év február 26-án egyhangúlag elfogadta azt a törvénymódosító indítványt, amely a szülesési szabadság eddigi hat hónapos időtartamát tizenkét hónapra növelte. A javaslat háttéréről Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettessel, déli egyházkerületi felügyelőt, a törvénymódosító javaslat ötletadóját és egyik benyújtóját kérdeztük.

– Nagyon nagy dolognak tartom, hogy a zsinat elfogadta ezt a javaslatot. Ha erről a témáról beszél-lem, mindig egy tizenhét évvel ezelőtti történet jut eszembe. Egy evangélikus lelkésznot, megszülvén az ötödik gyermekét, bement a polgármesteri hivatalba, hogy elinté-ze az ilyenkor szokásos adminisz-trációt. Azonban nem voltak meg a szükséges papírjai, az ügyintéző pedig egyre inkább úgy beszélt ve-le, mint egy hajléktalannal. Amikor végül dühösen rákérdezett ügyfe-le foglalkozására, nem akarta elhin-ni, hogy az egyház ennyire nem segí-ti diplomás embereit, vagyis semmi-féle anyagi támogatást nem nyújt, nem tud nyújtani. Már szolgálatom legelején, 2006-ban – miután fel-ügyelővé választottak, de még nem voltam beiktatva – minden olyan lelkésznot megkeresett, aki koránál fogva érintett volt a kérdésben...

– Nem csak a déli kerületből?

– Nem, sőt! Ebben a kérdésben is nagy segítség volt, hogy engem annak idején a zsinat országosfelügye-lő-helyettesé is megválasztott, mert így teljes körűen tudtam nemcsak tá-jékoztolni, de – felmérve a lehetősé-geket – intézkedni is. A Magyaror-szági Evangélikus Egyház történeté-ben először választottak erre a szol-gálatra női vezetőt a személyem-ben, és ezzel a döntéssel azt is de-monstrálta egyházunk, hogy ezen a szinten is szükség van a női látás-módra és problémafelvetésre. Nagy-on örülök annak, hogy a lelkésznot-ek ezt rögtön megéreztek, és bizalom-mal kerestek meg kéréseikkel, problé-maikkal, javaslataikkal.

– Hogyan indult el felügyelő asszony a kérdéses ügy intézésében?

– Először is megkeresem Csorba Gábort, aki nemcsak egyházunk gaz-dasági osztályvezetője, hanem négy-gyermekes édesapja is. Ő teljes mér-tékben az ügy mellé állt, és jogosnak ítélte a kérést: emeljük meg a lelkész-

nők szülesési szabadságát hatról tizenkét hónapra. Hiszen gondoljuk csak meg! Hogyan lehet például úgy meg-tartani egy istentiszteletet, hogy köz-ben az órát nézem, mert eljött a

szoptatás ideje?! És ha mi, egyház nem demonstráljuk, hogy a családot teljes egészében akarjuk támogatni, akkor miért várjuk el, hogy bennünket egy-házon kívülről támogassanak?

– Kik segítettek még a törvénymó-dosító indítvány előkészítésében?

– Gáborral számos alkalommal ül-tünk le tüzetesen megvizsgálni a le-hetőségeket. De az *Evangélikus Élet-nek* is sokat köszönhetek. Ugyanis 2008 elején megjelent velünk, kerü-leti felügyelőkkal egy-egy interjú, amelyben többek között ezt a célo-mat is említettem. A cikket olvasva keresett meg egy győri – egyébként református – jogásznot, Göndör Éva. Ő is, férje, Boka Zsolt is munkajo-gász, mindketten jogi egyetemen tanítanak. Nagyon kedvesen felaján-lották a segítségüket saját munkájuk és – akkor még – két pici gyermekük mellett. Rengeteg támogatást kap-tunk tőlük, nagyon sok dolognak utánajártak, és még útiköltség-térítést sem kértek soha, pedig többször találkoztunk személyesen is!

Ezenkívül meg kell említenem egyházunk két jogásznotját is – Kővá-riné Benkő Ingridet és Mekis Viktóriát –, akik a szövegezésben segítet-tek. Nagyon hálás vagyok ennek a kis csapatnak!

– Az elkészített törvénymódosító indítványt felügyelő asszony és Csor-ba Gábor négyévnnyi előkészítő mun-ka után nyújtotta be. Hogyan fogad-ták a zsinati tagok? Merthogy záró-jelben azért jegyezzük meg, hogy többségükben férfiak ülnek egyhá-zunk törvényhozó testületében...

– Amikor előterjesztettem a javas-latot, azt tapasztaltam, hogy mind-enki nagyon nagy érdeklődéssel figye-li, és támogatón áll az üggyhöz. A té-mával kapcsolatos kérdések lényeg-re törőek voltak, és végül egyhangú-lag elfogadták a törvénymódosítást.

– Említene néhány kérdést, amely elhangzott?

– Például: ha egy lelkésznot örök-be akar fogadni egy gyermeket, ugyanúgy megilletik-e őt ezek a jog-gok? Egy másik esetben az vetődött fel, hogy a most hét hónapos baba mellett visszamehet-e még szülesési szabadságra a fennmaradó három hónapra a kismama? Mindkét eset-ben igenlő volt a válasz.

– Van-e a kérdést illetően külön-b-ség a lelkésznotok között? Vagyis van-e valamilyen különleges kritériuma a törvény adta jogosultságnak?

– Egyetlenegy: felszentelt lelkész-not-nek kell lennie az illetőnek. Hogy már választható vagy még beosztott lelkész, a szolgálati helye gyülekezet-ben, iskolában vagy kórházban van-e, az teljesen lényegtelen.

– Honnan lesz erre anyagi fedezet, és egyházunkban jelenleg hány kisma-ma örülhet a zsinat most februárban meghozott döntésének?

– Törvénymódosító indítványunkat eleve úgy adtuk be, hogy kértük, a 2010-es esztendő költségvetésében különítsenek el egy bizonyos összeget a fent említett ellátások kifizetésére. A szavazás során erre is igent mon-dtak a zsinati atyák. Azt tudjuk, hogy a törvénymódosítás 2007-es elfogadá-sa óta évente három-öt lelkésznot vette igénybe a szülesési szabadságot. Je-lenleg hárman kapják ezt az ellátást. De a számoktól függetlenül nagyon fontosnak tartom, hogy – felismerve egyházunknak a lelkészcsaládok iránti felelősségét – mind erkölcsileg, mind anyagilag vállaljuk ezt a többletterhet. Míg az állam lerövidítette a kisma-mának adható ellátások időtartamát, egyházunk felemelte – szerintem ez a követendő út.

■ BODA ZSUZSA

Nyári diákegyetem – tavaszi könyvbemutató

Tavaly augusztusban – a magyar nyelv éve alkalmából – nyári diákegyetem megrendezésével adózott nagy hírű egykori diákja, Lotz János nyelvész emlékének a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium. Az ott elhangzott előadásokat, valamint a részt vevő diákok írásait az intézmény szaktanára, a Lotz János munkásságát számos más módon is ápoló Lencz-né Vrbovszki Judit szerkesztette köteté.

A *Bonyhádi Evangélikus Füzetek* harmadik számaként megjelent kiadvány bemutatójára március 11-én a Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermé-ben került sor, így az eseményre az ország távolabbi szegleteiből is el tud-tak jönni néhányan a meghívottak közül. Számukra – a szerkesztő (*képün-kön*) köszöntője után – dr. Simoncsics Péter nyelvész fedte fel Lotz János ki-vételes tehetségét, mintegy kedvet csinálva az idén nyáron ismét megren-dezni tervezett diákegyetemhez.

Az augusztus 2–8. között tartandó programsorozat fővédnöki tisztét ezúttal is a Magyarországi Evangélikus Egyház országosfelügyelő-helyettese, Len-gyel Anna vállalta el.

■ URBÁN ÁGNES felvétele

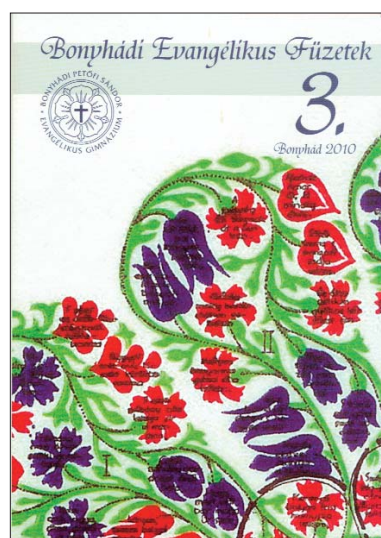

A hónap könyve – márciusban a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Philip Melancthon: *Levelek Európának*

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 600 forint.

http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

Integritás és hit

Interjúkötet Csermely Péter professzorral

Középiskolás koromban nem szerettem a kémiát, sem a biológiát. Valószínűleg egyiket sem tartottam elég izgalmasnak, vagy egyiket sem tanították elég izgalmasan. Csak akkor érdekelt – átmenetileg – a dolog, amikor a biokémia területére „kalandoztunk”. Noha a stresszfehérjéről nem esett szó, Csermely Péter nevét mégis ismertük. A kilencvenes évek végén ugyanis tudományos diákköri napoknak adott otthont a gimnáziumunk, és a programon természetesen ő is jelen volt.

Legközelebb akkor „találkoztam” az újabban hálózatkutatással foglalkozó biokémikus-professzorral, amikor 2008 októberében a protestáns kulturális esten ő tartotta az ünnepi előadást. „Lám, egy tudós is beszélhet (köz)érthetően” – summáztam magamban a benyomásaimat, kiegészítve azzal a megjegyzéssel, hogy milyen rokonszenves.

Véleményem most, a vele készült, *Hálózatok bűvöletében* című interjúkötet elolvasása után sem változott, sőt inkább megerősödött. Hogy hitteles, jó szándékú és tetterre kész ember, az kétségtelen. Mint ahogyan az is, hogy még a tudósok közt is „nagy koponya”. Tisztában van a képessége-

ivel, és kamatoztatni is szeretné őket – nem a maga, hanem a köz érdekében. Nem dicsekszik, de nem is (ál)szerénykedik, amikor az eredményeiről beszél – legyen szó akár a

tehetséggondozásról, akár a saját kutatásairól.

De honnan ez az elszántság, ez a kitarítás, ez a kreativitás? Kizárólag családi örökség lenne? Vagy másból (is) táplálkozik? „Hittem végtelenül mély és személyes tapasztalás. Talán

ezért is beszélek róla ritkán – vallja meg Csermely Péter rögtön a kötet elején az őt faggató *Kapitány Katalinnak*. – Annyira természetes velejárója életemnek, hogy sem rejtegetésre, sem mutogatásra nem ad okot. Az emberekben rejlik legbelső tartalma, a hit cselekedeteik összhangjában mutatkozik meg. Az integritás, ami az ember életfonalát megszabja, vagy van, vagy kialakul az évek során, és akkor a hit láthatóvá válik.”

Láthatóvá válik, amikor például a sejten belül lezajló folyamatokat vizsgálja, amikor örökre fogad egy félig roma származású fiatal embert, vagy amikor – a Bölcsök Tanácsa tagjaként – *Sólyom László* köztársasági elnöknek ad tanácsot.

Hogy milyen még ez a hit, és hogy egyáltalán milyen módon érte el, érintette meg őt az Isten? Többek között ez is kiderül a Kairosz Kiadó *Miért hiszek?* című sorozatának hatvanhetedik kötetéből.

■ – VITÁLIS –

Hálózatok bűvöletében – Csermely Péter professzorral beszélget Kapitány Katalin. Kairosz Kiadó, 2010. Ára 1500 forint.

Teljességre vágyó vackolódás

Kertész Eszter új kötetéről

Éreztük-e már macska dorombolását szinte a gyomrunkban, ahogy karikába fonva hajlékony testét ölünkben, áthatja őt a nyugalom? Hallottuk-e nem csak fülünkkel, de bőrünk minden pórusával újszülöttünk tejillatú szuszogását nyaki verőerünk ismerős biztonságát nyújtó közelségében? Vágytunk-e szerelmes ölelés után, mindenről megfeledkezve a másik aurájában „felejtődni”, vele eggyé maradni?

Szavak, ki nem mondott vallomások a vackolódásaink. A kismacskaé, az újszülötté, a szerelmesé. Ottfelejtődni szeretnénk, ott ragadni, eggyé válni észrevétlenül. Részese lenni annak, akit szeretünk, és szeretetének örök részesevé lenni vágyunk. A *Sanctus helyett* a vackolódás egyszerű szeretetnyelvén szól:

vagy ráragadnék – ezüst halpéncz feltámadt fiad kiskörmére mielőtt a halat osztja

nem én, uram csak ez a szavak nélküli vackolódás magasztal téged

Kertész Eszter új kötete zöld. Az *Ég-gel bélelt ház* csodakéjje és a *Rózsalámpa* bátorító-ragyogó rózsaszíne után két lábbal áll szerző és olvasó a földön. Hiszen – egyelőre – minden itt történik velünk! Itt születünk és múlnak el, itt van lehetőségünk szeretni és szeretve lenni, itt van esélyünk a bűnbocsánatra és a megbocsátásra, itt és csak itt érezzük az anyag és a lélek iszonytató és boldogító kettősségét. Erre a földre tettünk, erre a földi életre bíztatnak ránk fájdalommal-gyönyörűséggel gyermekeink.

Az *egyetlen* élet a mindenségre vágyó és álmokat álmódó asszonyok bűntetése és jutalma: töltsük meg bármennyi tettel, imával, szeretettel, mindig marad a fájó hiányérzet. De a teljességre való igyekezet, a hit, hogy nem marad semmi kihasználatlanul, betöltetlenül, megkönnyíti majd az utolsó lépést.

Egyszerre élni három életet vagy harminchármat, tudom, nem lehet. Egy adatott: ebbe gyömöszölök minden vágyat, szenvedélyt, örömet. (Egyetlen)

A kötet dalai, epigramma tömörségű üzenetei, rügyfakasztóan lüktető időmértekes versei egy asszonyról beszélnek, aki végérvényesen felnőtt, leszámol az ifjúsággal: elszakadt a hinta lánc, elszállt a bodza és a kukorica virágpóra, és elrobogott már az a vonat is... Hirtelen feltáru előtte a könyörtelen idő: „A hónapok visszatérnek. / Az évek soha.” (*Spirál*) S míg „A régi nyarak lombja humusza a mának”, ő új meg új kötelekbe lép. Figyelmeztet, hogy a mindentől való megszabadulás nem szabadságot, de nincstelenséget hoz.

A „tisza anyag” – *Pilinszky* szerint – Isten intellektusának, személyes jelenlétének és teremtő erejének állandó jelképe. „[Az anyag] felmutatja a Teremtő szerelmét és a Fiú testét. Nincs két világ” – így szerzőnk. Vajon lehet-e boldog az anyag? Vagy az ember lehet boldog – anyagban? Boldog a földön? A versek költői képei szinte teljes számban a legegyszerűbb, mindnyájunk számára nyilvánvaló természeti csodákra épülnek: az arany szín nyírfá, a gyökerek, az ágon csörgő fekete dióhéjak, a fény, a szél, a lomb, a bogarak, a csorduló méz, a víz telnek meg emberi érzelmekkel, élményekkel. Író és olvasó ezeken át szembesül anyagi létének határaival és határtalan-ságával: boldogságával.

Az anyag nem önmagában vagy önmagáért boldog. Emberlétünkkel kölcsönös, áldott viszony ez: csoda. Az anyag boldogsága: isteni törvények szerinti működése. A Teremtő iránti hála – alig észlelhetően, finoman – visszavisszaköszön a legboldogabb sorokban is, de földi létünk legnagyobb titkától, az elmúlás érzetétől sem szabadulunk.

Emberi módon, asszonyszívvel fogalmaz a végső menyegzőről:

Tudom, elképzelhetetlen: asztal, melynél nemcsak ketten, de százan vagy akárhányan ülnek egyszer majd mellettem (mégis ilyet próbálok elgondolni mert sóvárgásom elviselhetetlen mindazok után, utánatok) kiket végleg megszerettem. (Asztal)

A költő tudja: test és lélek, vér és szív örömei nem választhatók el egymástól. Tudja: mindenünket odaadjuk a ránk bízottaknak, s mégis, egyszer csak távolodó hátukat látjuk majd. Tudja, terhelten, tele kézzel lehetetlen lesz a végső kaptatón felkapaszkodni (*Bocsáss meg*). Tudja, a haza elsősorban nem hely, hanem kötelék: a szülő, a gyermek, a barát, a hitves. És talán a testvér... ■ ZÁSKALICZKY ZSUZSANNA

Kertész Eszter: *Boldog anyagban*. Kairosz Kiadó, Budapest, 2009. Ára 1500 forint.

In memoriam dr. Boytha György

(1929–2010)

Dr. Boytha György volt fásori diák, címzetes egyetemi tanár, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Európa-jogi Tanszékének volt vezetője, nyugalmazott nagykövet ez év február 7-én, életének 81. esztendejében hunyt el, rövid, súlyos betegség után. Utolsó útjára március 5-én kísérték a rákoskeresztúri új köztemetőben.

Az evangélikus Boytha György 1929-ben született Budapesten. Jogi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (ELTE) végezte, 1957-ben avatták az állam- és jogtudományok doktorává.

1961-től osztályvezetőként, majd főosztályvezetőként dolgozott a Szerzői Jogvédő Hivatalban (a mai Artisjus elődjében), később a szerzői ügynökség igazgatójaként működött. 1979-ben a ENSZ Szellemi Tulajdon Világszervezetének (World Intellectual Property Organization) osztályvezetőjévé, később igazgatójává nevezték ki. 1985-ben már a Szerzői Jogvédő Hivatal főigazgatója. 1993-tól Genfben a nemzetközi szervezetekhez rendelt Magyar Állandó Képviselő vezetője.

1961 óta oktatott az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán, 1995-től a Közép-európai Egyetem vendégtanára volt. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán az Európa-jogi Tanszék tanszékvezető egyetemi docenseként dolgozott 2000 és 2003 között. Számos külföldi egyetemre hívták meg vendégelőadóként. Több jogi témájú könyv, jegyzet és számtalan tanulmány szerzője. Tagja volt a Szerzői Jogi Szakértő Testületnek és a Polgári Jogi Kodifikációs Szerkesztőbizottságnak is.

Az oktatás iránti elkötelezettsége, szakmája iránti alázata példaértékű volt; amint egyik diákja mondta róla: „Nem pusztán szakember volt, de kifogástalan pedagógus is, aki nemcsak csodálatra méltó szakmai múltjával, de emberi nagyságával is maradandót alkotott.”

Emlékezésként az ember kettős meghatározottságáról, erkölcsről és emberségről írott sorait idézzük.

„Talán Kant vallomása tükrözi legtömörebben személyes viszonyomat a mindenséghez és benne embertársaimhoz. Több mint két évszázada ezt írta *A gyakorlati ész kritikája* című műve zárszavában: »Kedélyemet két dolog tölti el egyre újabb és fokozódó csodálattal s tisztelettel, minél gyakrabban és kitartóbban gondolkodok rájuk: a csillagos ég fölöttem és az erkölcsi törvény bennem. (...) magam előtt látom, s közvetlenül létezőm tudatához kapcsolom őket.»

Ezt az emberi mivoltunkat kívülről és belülről meghatározó, kettős adottságot, a világegyetemmel való beláthatatlan kapcsolatunk és belső erkölcsi készletünk egymással összefüggő átérését csak alátámasztják az ismeretlenbe hatoló és egyre bővülő kozmológiai és antropológiai ismereteink. Körültekintve és magunkba nézve, a tudományos felismerések fényében tovább erősödik bennünk az ösztönös bizonyosság, hogy életünk a mindenség szerves része, fejlődésének tudatos eleme. Személyes közünk van mind a természetes környezetünk, mind pedig embertársainkkal való kapcsolataink alakulásához. Kant nyomán mondhatnám úgy is, hogy bennünk is, mint min-

den létezőben, önmagát nyilvánítja az öntörvényű, ésszel fel nem érhető Isten. A mindenséggel való összefüggés tudata és a bennünk kifejlődött erkölcsi törvény felismerése azonban még nem emberség. Annak megvalósulásához egy sor további célt kell magunk elé állítanunk.

Három ismert és egymást feltételező személyes követelményt helyeznek az emberséges életvitel vonásai elé. A régi görögök már a Kr. e. 6. század eleje óta vállalták *Thalész* felszólítását, amit *Szókratész* is magáévá tett, és amit Delphiben az Apolló-szentély falára is felvéstek: »Ismerd meg önmagadat.« Nem könnyű dolog, ezt maga Thalész is elismerte; *Goethe* pedig egyenesen megkérdőjelezte lehetőségét. Mégis, törekednünk kell rá. Önmagunk egyre közelebbi megismerése nélkül nem tisztázhatjuk sem a mindenséghez, sem másokhoz való személyes viszonyunkat, sem pedig indítatásainkat emberhez méltó élet kialakítására. E nélkül nem tudunk eleget tenni Jézus Lukács evangélista által idézett maximájának sem: »Szeresd (...) felebarátodat, mint tenmagadat.«

Ez a parancs a természetes emberi jogok kölcsönös elismerésének a szeretet és belátás felőli megközelítése. Ha nem tudom, mi sérti emberi méltóságomat, miként élhetném bele magam mások helyzetébe, és miként látnám be saját szabadságaim korlátait mások hasonló jogaira tekintettel? S végül *Shakespeare*-t idézném, aki a *Hamletben* ezzel zárja Polonius atyai intelmeit: »Mindenekfölött légy hű önmagadhoz, így oly biztos, mint ahogy napra éj következik, hogy mással szemben sem lehetsz álnok.»

Az emberség megkívánja, hogy önmagunkról se áltassuk sem önmagunkat, sem másokat: a bennünk rejlő erkölcsi készletünknek csak hitelesen lehet megfelelni.”

(Egy csepp emberség esték; szerkesztette Rados Péter, Luther Kiadó, Budapest, 2007)

Történet – metafora – párbeszéd

A Jesenius Központ második kötete

A Kálvin Kiadó a múlt év őszén jelentette meg a Jesenius Központ második kötetét a korábbi évek konferenciáinak és kerekasztal-beszélgetéseinek anyagából, *Béres Tamásnak*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rend- szeres Teológiai Tan- széke vezetőjének szerkesztésében.

A kiadványban bevezetésül *Kodácsy-Simon Eszter* ír az evangélikus névadóról.

Nagyjeszeni Jeszenszky János 1566. december 27-én született Boroszlóban (a mai Wrocławban). Gimnáziumi tanulmányai után Wittenbergben, Lipcsében és Páduában orvostudományt tanult, 1593-ban a drezdai fejedelmi udvar orvosa lett, 1594-ben a wittenbergi egyetem professzora, majd rektora. 1602-ben Prágában praktizál, majd 1608-tól *II. Mátyás* udvari orvosa Bécsben. 1617-ben a prágai egyetem rektora. Mivel a cseh függetlenség mellé állt, felségárulás vádjával 1621-ben kivégezték. Utolsó éveiben főleg teológiai és társadalmi kérdésekkel, többek között hit és tudás viszonyával foglalkozott.

A kötet első, *Történet* címet viselő része *Bolyki Jánosnak*, a Károli Gáspár Református Egyetem nyugalmazott professzorának, a központ alapító elnökének tanulmányait tartalmazza az 1970-es, 80-as évekből, természettudományok és teológia viszonyáról. Nagyon olvasmányosak, informatívak és bátrak ezek az írások, hiszen akkoriban a marxista-leninista szemlélet számított „tudományosnak”. A reneszánsz, a reformáció, *Newton*, *Darwin*, *Barth*, *Teilhard de Chardin*, *Carl Friedrich von Weizsäcker* szemléletét a terjedelemből képest alaposan tárgyalja. Kár, hogy itt részletesebben nem tudunk kitérni rájuk.

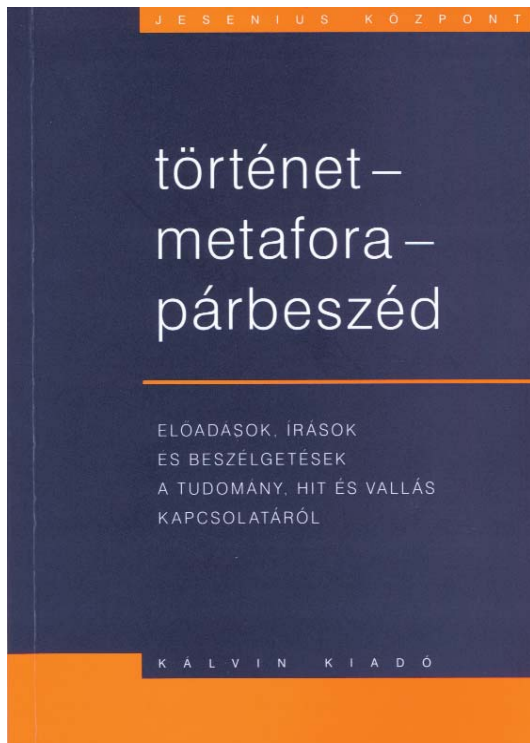
A második, *Metafora* című részben *Havass Miklós* informatikus (Számalk Holding) *Metafora és tudomány* címmel az előbbi fogalmáról írja: ismeretlen szót, jelenséget valamely más hasonlóval szemléltetünk, miközben a különbségeket sem felejtjük. A tudomány alapja is egyfajta, metaforákon alapuló hit. *Zemplén Gábor* tudományfilozófus (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem) a felfedezés metaforájától az igazolás metaforájáig vizsgálja a metaforák szerepét.

Magyar Imre geológus (Mol Nyrt.) írása, *A vita* nem tudományos értekezés, hanem a holokausztkutató és a *Holokauszt vagy...?* címmel előadó külföldi vendég – metaforikus – összecsapásának elbeszélése.

A *Párbeszéd* című harmadik rész a megvalósult párbeszédekkel foglalkozik. Az első három tanulmányban (*Mezei Balázs* filozófus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem; *Kodácsy Tamás* református teológus-lelkész, programozó matematikus, Károli Gáspár Református Egyetem; *Szalai Miklós* tudományos főmunkatárs, MTA Történettudományi Intézet) pro és kontra olvashatunk az „istenbizonyítás” lehetőségeiről és való-

színűségi eredményeiről *Swinburne* és a Bayes-tétel nyomán.

Különösen érdekes a beszélgetés az agykutatás és a hit kapcsolatáról *Hármori József* agykutató (Pécsi Tudom-

mányegyetem) és *Roska Tamás* informatikusprofesszorral (Pázmány Péter Katolikus Egyetem). Summája *A kis herceg* nyomán: jól csak a szívével lát az ember.

Egy kiváló katolikus és egy kiváló protestáns teológusról olvashatunk ezután: *Czakó Kálmán* oktatáskutató (Pannon Egyetem, Veszprém) tollából a kanadai *Bernard Lonerganról* (1904–1984), illetve *Pásztor Jánostól* (1925–2007, Károli Gáspár Református Egyetem) a skót *Thomas F. Torrance-ről* (1913–2007).

Süle Ferenc, az egykori Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet Valláslelektani Osztályának vezető főorvosa *Hit és egészség* címmel a pszichiátria fogalomrendszerének a teológiához való viszonyával és viszonyításával foglalkozik.

Kamarás István vallásszociológus (Pannon Egyetem) *Egészségkép és emberkép* című tanulmányának végén az általános emberismeret mint tantárgy fontosságát a hittannak való „aládogozással” is indokolja.

Visky S. Béla (Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár) *Teológiai szempontok a kreáció-evolúció vitához* című tanulmánya a legterjedelmesebb a könyvben. Amellett érvel, hogy a Szentírásnak az eredetel kapcsolatos tanításait a mai többségi világmodellhez igazítva kell értelmezni, az ember származását is beleértve. Végül *Viczian István* geológus (Magyar Állami Földtani Intézet) ad bibliográfiát a teremtéshit és a természettudomány viszonyával foglalkozó, 2007-ig megjelent magyar nyelvű irodalomból.

A könyvet mindazok használnak forgathatják, akik szeretnék elmélyülni a tudományos gondolkodás és vallásos hit, illetve a vallásos gondolkodás és tudományos gondolkodás alapjait képező hit, vagyis előfeltevések, axiómák viszonyának vizsgálatában.

■ SZENTPÉTERY PÉTER

Történet – metafora – párbeszéd. Előadások, írások és beszélgetések a tudomány, hit és vallás kapcsolatáról. Szerk. Béres Tamás. Kálvin Kiadó, Budapest, 2009. Ára 2500 forint.

A hatnemű társadalom szülöttei: harcos nők és szépséges férfiak

► Már óvodáskorban megkezdik a társadalom torzítását, és mindezt törvényi szintre is emelik itthon a gender ideológia bevezetésével – aggódnak a keresztények. Az emberről eddig mint férfiról és nőről beszéltünk. Kinyitottuk a Bibliát, és egyértelmű volt, hogy mi a helyes. „Teremté tehát az Isten az embert az ő képére, Isten képére teremté őt: férfiuvá és asszonnyá teremté őket.” (1Móz 1,27) Új idők dörömbölnek. Egyes ideológiák már hat nemet különböztetnek meg a biszexuálisoktól kezdve a homoszexuálisokon át a transzvesztitákig. Vajon hová vezet az az út, amelyen gyerekeink, unokáink, akik Borbálaként vagy Péterként születtek, később kedvük szerint dönthetnek majd arról, hogy nőként, férfiként vagy egyéb nemi kategóriába tagozódva szeretnék élni az életüket? Kinek az érdeke, hogy vadhajtások növekedjenek a társadalomban?

„Nem Ádámot és Bélát”

Mielőtt a kérdésre válaszolnánk, nézzünk be egy református óvodába! Az egyik kislány büszkén mutatja, hogy éppen rendőrséget építenek legóiból. A fiúk legkedvesebb játéka most az építkezés. Mikor arról érdeklődünk, hogyan kell viselkedni a fiúknak a lányokkal, azonnal fújják, miként adják meg a tiszteletet: „A lányokat előre kell engedni az ajtóban, és udvarolni kell nekik!” – hangzik az ötévesek bölcsessége. Közben a lányok megerősítik, hogy ebben az oviban udvariasak a fiúk.

A Miskolc-Diógyőri Református Óvoda Gőrgye úti intézményében *Sajtos István*né óvodavezető arról beszél, hogy a nemi szerepeket nem gyengíteni, hanem ellenkezőleg, erősíteni kell.

– Akkor vagyunk igazán boldogok, ha egy kislány fiúszerepet és majdan apaszerepet játszik, egy kislány pedig lányszerepet, és készül az anyaságra. A mi óvodánkban és minden egyházi intézményben fontos a Szentírás. Az Úristen megteremtette Ádámot és Évát. Nem Ádámot és Bélát! Ez világos!

Az óvodavezető szerint kisgyermekkorban még nem tapasztalható markánsan, hogy lágyulnak a fiúk, és keményednek a lányok.

Ha túl sokat babázik a kislány

Vajon betartják majd a református óvodákban a nemi sztereotípiák erősítését tiltó kormányrendeletet? Részólnak a kislányra, ha túl sokat babázik, és kiszedik a kislány kezéből a dömpert?

– Szó sincs róla. Ez egy kormányrendelet, de nem szabadna a politika színterévé tenni az intézményeket. Az óvodáknak fel kell vállalniuk, hogy nemet mondanak a genderre. Úgy gondolom, hogy mi, reformátusok ezt megteesszük.

Sajtos Istvánné azt mondja, hogy a gyerekeknek az óvoda az utolsó tér, ahol még szabadon, ösztönösen játszhatnak. Sarkosan fogalmaz, amikor azt állítja, hogy civilizációknak a gender kötelezővé tétele lesz a vége.

– Ennél mélyebbre már nem sülyedhetünk. Gazdasági válság van, de az erkölcsi válság érinti igazán mélyen az egyént, a családot és ezáltal az egész társadalmat.

Egy mondat, amelyet egyelőre senki nem vállal

A konzervatív gondolkodásúak szerint a közelmúltban megjelent 255/2009. (XI. 20.) kormányrendelet, amely módosította az óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló rendeletet, jogszabályi szintre emelte a devianciát.

A szövegbe utólag egy olyan mondatrész került (dólt betűvel szedve), amelyet azóta sem vállalt fel kor-

mányoldalról senki, vagyis nem tudni, hogyan került oda: „Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.”

A reformátusok rákérdeztek az idézett mondatra a Közoktatás-politikai Tanács február 9-i ülésén, azonban a kormányzat nem tudott választ adni. Ígéretük szerint harminc napon belül írásban reagálnak a kérdésre.

Kétnemű helyett hatnemű társadalom

Első olvasatra talán semmi különöset nem fedezünk fel a sorok között, azonban *Papp Kornél*, a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodájának vezetője azt mondja:

– Nehéz nem észrevenni, hogy nem véletlen szövegtoldásról van szó, hanem a gender ideológia kiterjesztéséről.

Papp Kornél szerint az ideológia bevezetését a pozitív oldallal szokták kezdeni. Azt hangsúlyozzák, hogy nemet mondunk a társadalmi kirekesztésre, ami valóban minden keresztény ember számára egyértelmű. Nemet mondunk a kisebbségek, a nők hátrányos megkülönböztetésére, ami szintén helyes.

– Igen ám, csakhogy a gender ideológia már a nemek közötti határokat is feszegeti. Végcéljaként nem csupán férfiakra és nőkre osztják fel a társadalmat, hanem akár öt különböző nemet is megkülönböztetnek, úgymint a heteroszexuális nőket, a homoszexuális nőket, a heteroszexuális férfiakat, a homoszexuális férfiakat, ötödikként pedig a biszexuálisokat. Vannak, akik egy hatodik nemként a transzvesztitákat is elképzelhetőnek tartják külön nevesíteni. Ezt így nyilván egyetlen óvodai programba sem tudnák beépíteni.

Azt sem tudnák elfogadtatni a szülőkkel, hogy a kislányoknak váltóruháként ne csak nadrágot, hanem szoknyát is vigyenek be az óvodába. Jöhet tehát a ködösítés.

Az első váltóállítási az óvodában

Az oktatási szakértő egy vasúti hasonlatot hoz:

–Az első váltóállítási az óvodában történik. A váltót átállítják, és ezzel a vonatszerelvény elindul egy másik irányba. Mindig csak egy kicsit távolodik a fő irányvonalától, és végül teljesen máshol köt ki, mint ahol kelene. A gender ideológia szerint az, hogy mi férfiak és nők vagyunk, nem biológiai adottság, hanem a nevelés-

nek az eredménye, és ezen lehet finomítani, változtatni.

Végrehajtható a rendelet?

– Valaki mindig végrehajthatja a badarságokat is, ezt a gyakorlati életből tapasztaltuk – mondja Papp Kornél. – Valószínűleg nem a gyerekeket fogják figyelni, hogy mit játszanak, de az már számon kérhető, hogy milyen meséket, történeteket hallgatnak. Nagyon veszélyes a mozgalomnak ez az oldala, hiszen a lányok sok esetben már most sem tudnak anyamintát találni otthon, ugyanis az édesanya sokszor családfenntartó, éjt nappallá téve dolgozik. A csonka családokban a férfi szerepét vette át az édesanya. A gyermek-szülésnek, az anyává válásnak a pozitív képe nem biztos, hogy kisgyermekkorban kialakul. Ha azt sugallják már az óvodában is, hogy anyának lenni teher, az anyaság rab-szolgává teszi a lányokat, akkor ezek a kislányok felnőttkorukban nehezebben választják az anyaságot.

A fiúk esetében is jelentős torzulást okozhat a gender ideológia. Már most az a gyakorlati tapasztalat, hogy iskolás gyermekeinknek mintegy a fele csonka családból kerül ki. Nincs apaképük. Sok esetben az édesanya partnerei gyakran változnak. Az anya az egyetlen biztos pont, de a gyermekben nem alakul ki az, hogy milyen apának lenni, milyen felelősséget vállalni az egész család anyagi és lelki gyarapodásáért. Ebben az óvoda nagymértékben segítheti a családot, a fiút, hogy később, amikor felnőtt lesz, reprodukálni tudjon egy ideális családot. Ha az óvoda kezéből kiveszik ezeket az eszközöket, megtiltják jogszabályilag, hogy ezt a kompenzációt elvégezzék, akkor elég súlyos társadalmi problémák jelentkezhetnek – vallja Papp Kornél.

Gazdasági kérdés a gender?

Egyenként többet fogyasztunk, mint családonként. *Csanády Márton* szociológus, főiskolai tanár szerint fel kell tenni a kérdést, hogy mi felel meg jobban a multinacionális cégeknek. Az egyszemélyes háztartás vagy a család?

–Az egyszemélyes háztartásban sokkal több a fogyasztás. Ha két ember együtt él, csak egy mosógép kell és egy mikrohullámú sütő. Egyedül pedig mindenre külön-külön szükség van – adja meg a választ a szociológus. – A gender szemléletmódból és a feminizmusból, mely eredetileg a férfi-női egyenjogúság kérdésére fókuszált, kialakult egy sajátos irányzat, amely behozza a homoszexualitás kérdését.

A hatvanas évektől ideológiai szinten jelenik meg a homoszexualitás, ami nem azt jelenti, hogy egyes embereknek homoszexuális hajlamaik vannak, hanem azt, hogy ez egy választható magatartásmód. Több gazdasági érdekcsoport is preferálja a homoszexualitást. A meleg jövedelme magasabb, nagyobb vásárlóerőt képviselnek, és fontos vásárlóréteggé válnak. *Csanády Márton* szerint nem szabad itélkezni a homoszexuálisok felett, de fontos szem előtt tartani, hogy egy adott társadalomnak, közösségnek a célja maga a léte.

– A létezés pedig nem megy más-ként, mint reprodukcióval.

Ehhez pedig férfi és nő szükségeltetik.

■ FEKETE ZSUZSA
Forrás: reformatus.hu

Fiatalok tartós (?) együttélése

Ha erről a témáról valaki cikket ír, darázsfaszokra teszi a kezét, s utána mérges csipészekről szenvedhet. A mindennapok által felvetett kérdéseket azonban nem lehet megkerülni. Olykor a csipést is vállalni kell. Ezzel a gondolattal írom e sorokat. Szabad velük egyet nem érteni. De érdemes-e?

Fizioterápiás kezelésem voltam, s közben a függöny mögött hallottam, amint egy nővér – az arcát sem láttam – hangosan panaszkodott. „Búcsúlevelet hagyott az asztalom az élettársam. Tudatta velem, hogy a távollétemben elköltözött. Hatévi együttélés után arra sem méltatott, hogy a szemembe nézzen, és elköszönjön tőlem. Most mihez kezdjek?” S aztán sírásban tört ki...

Egyik ismerősöm szomorúan mondta el, hogy partnere kiadta az útját. Huszonnégy órában belül el kellett költöznie a lakásból, amelyben évek óta boldogan éltek, legalábbis a szenvedő fél véleménye szerint.

A két eset között nem telt el két hét. Nem tudom, milyen gyakori manapság társadalmunkban az élet-társi kapcsolat és az együttélések megszakiatása. Vélem, nem lehet kivételes a két eset. A megszokás, a kapcsolat elszürkülése, a globális válsággal együtt járó napi gondok növekedése, a sértődések gyakorisága, netán a hangos szóváltás ismétlődése mind-mind indok lehet a fájdalom döntésre: vessünk véget a közös életnek.

Vagy talán el sem kellett volna kezdeni az együttélést? A döntés bizonyosan a kölcsönös vonzódás következtében, szerelmesen, felfokozott érzelmi állapotban született. Fel kell tennünk, mindketten ószin-

tén gondolták, hogy ez a legjobb megoldás. Talán még felelősen is, egymás boldogságáért. Lehet, hogy a szülők egyetértésével? Egyébként is, most ez a trend, az együttélés a szokás, ez a modern... Miért ne? Valójában a társadalom is tudomásul vette ezt a kapcsolati formát. Törvénybe is kívánják foglalni?! Vagy már meg is tették?

De most mihez kezdjenek a magukra maradtak, akár elűzték a közös hajlékból, akár magukra hagyták őket? Lelkük mélyén sebet ütött a másik. Jóvátehetetlenül. Lehet, hogy soha be sem gyógyulnak ezek a láthatatlan sérülések? Elkíséri őket csalódásuk egy életen át? Nem mernek többé senkit bizalmukkal megajándékozni? Találnak-e újabb társat? Megannyi kérdés, amelyek meg sem születtek volna, ha ez a kapcsolat, ez a majdnem házasság létre sem jön.

Lehet, hogy mégsem kellett volna összeköltözni?! Mit mondjak a szüleimnek? Megaláztak, becsaptak! Higgyek én még egyáltalán valakinek? Ki volt a hibás? Lehet, hogy én, lehet, hogy a másik? Vagy mindketten? – ezek járhatnak az érintettek fejében.

Lehet, hogy mi, az idősebb nemzedék is rossz mintát adtunk a házasságra, s ezért félnek a fiatalok az elkötelezett kötődéstől, a házasságtól?

Két ember együttélését nem az anyakönyvvezető hitelesíti. De a jó rend érdekében nyilvántartja, hogy ők ketten felelősen együtt akarnak élni, jóban, rosszban. Jó hangulatban és rossz kedvükben. Egymás sorsának formálói, egymásnak társaivá válnak abban a reményben, hogy ebben a szoros, intim közösségben megtalálják boldogságukat. Ennek tu-

datában elindulni egy közös ösvényen talán több, mint a fellángolás okozta érzelmi túlfűtöttségben összeköltözni?!

Ha pedig keresztény gondolkodásunk is erősíti döntésünket, akkor nem maradhat el a másikért vállalt, Isten előtti felelősségünk belső motívuma. Ha tényleg arra a szent elhatározásra jutunk, hogy társunkkal együtt vállaljuk a közös élet minden szépségét és nehézségét, miért ne kérhetnénk erre a mindenható Isten áldását és felülről jövő erejét azokkal együtt, akik szívünkhöz közel állnak, barátok és rokonok, testvérek és jó szomszédok? Talán némi várakozással meg lehetne spórolni keserű órákat, a lélek sebeinek hosszan tartó gyógyulását és azt a ki nem mondott bizonytalanságot, hogy végül mikor maradok egyedül.

Tudjuk mindnyájan, hogy a megkötött házasságok és a templomban megáldott esküvő után is érhet bárkit csalódás. De talán ha a hozzánk il- lő társal és egy életen át kölcsönös il- leszkedéssel, alkalmazkodásra kész elszántsággal kezdünk hozzá a házase- let sok meglepetést tartogató, rögzös útján való járáshoz, akkor nagy esélyünk lehet a kitartó boldogságra és az egymás mellett való megmaradásra.

Nem ítélek senki személyes döntése és egyéni sorsvállalása fö- lött. Ez a néhány sor csupán belső med- itálásra, döntésünk meghozatala előtti imádságos csendre kíván mindnyájunkat biztatni, akár benne élünk egy élet-társi kapcsolatban, akár már házastársak vagyunk, akár egyedül élünk. Segítsen Isten bennünket bölcs döntésre, hogy boldogok lehessünk az ő ajándéka szerint.

■ D. SZEBIK IMRE

A megújuló szerelem nevében

Ósi igazság, hogy a szerelem a házasság évei alatt szép lassan meg kell, hogy fakuljon, hogy a szürke hétköznapok a ragaszkodást is elszürkítik. Sok lelkész figyelmezteti is erre a szabályra az esküvőn a házasulandókat, nehogy majdan csalódás érje őket.

Természetes számunkra, hogy házasságként szép lassan hozzászokunk a másikhoz, rigolyáihoz, ha már megváltoztatni nem tudjuk őket. Tudomásul vesszük a fenti ósi igazságot. Ki-ki a maga bástyái mögé menekül, egyik a *Helyszínelőket*, a másik a számítógép képernyőjét bámulva, és csak néha fogalmazódik meg szívünkben a kérdés: erről álmodtam annak idején?

Ha innen nézzük, a katolikus hátterén született *Házás Hétségé* lelki-ségi mozgalmat igazi törvényességre találták ki: abból a meggyőző- désből született ugyanis, hogy egyáltalán nem természetes, hogy a kezdeti lángoló együtt-létet szép lassan felváltja a kényelmes *egymás mellett* lét. E mozgalom hívei vallják, hogy Isten tud annyira törvényben- tő lenni, hogy képes a legáltalánosabb törvényt, az elszürkülést hatályon kívül helyezni – ha mi is akarjuk.

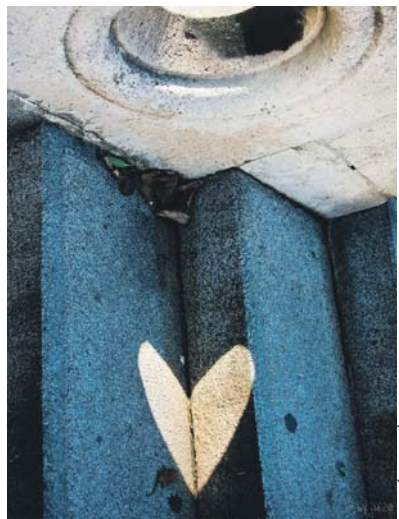
Mi is egy ilyen házaspártól, jó barátainktól kaptunk meghívást egy házasság hétségére. Bár az ötlet kezdettől fogva tetszett nekünk, a megvalósítás nehézségeibe ütközött: négy kisserác, ráadásul lelkészként a vasárnapi istentiszteletek terhe, a nagymamák tekintélyes távolságban... Nem könnyű ilyen helyzetben két és fél napra elszakadni és csak egymásra figyelni.

De az Isten szeretete legényem, és február 19-től 21-ig eljutottunk egy

ilyen, elsősorban evangélikusok számára szervezett hétvégére Győrújbarátra.

Most nem az a fontos, hogy *ott* mi történt, hanem az, hogy *belül* mi történt: hogyan gondoltunk végig közös kérdéseket, hogyan értettük meg a másik motivációit, hogyan könnyeztünk az új egymásra találás miatt.

Mert nem igaz, hogy nem lehet fülig szerelmesnek lenni abba, akinek

FOTÓ: LUKÁCS GÁBOR

majdnem minden hibáját ismerjük. Nem igaz, hogy a közös múlt csak fal lehet közöttünk, és nem lehet híd. Nagy kaland egy ismeretlennek a szívét meghódítani. De sokkal nagyobb annak a szépségére rácsodál- kozni, akivel esetleg évtizedeket végigküzdöttünk: együtt, egymásért, olykor akár egymás ellen is.

Nagy élmény volt számunkra a felismerés, hogy a mi új egymásra találásunk nem maradt a magánügyünk. Természetesen senki nem szót be- le, hogy négy szemközti miről beszélgettünk, az előadásokon elhang-

zottak sem voltak kötelezően elfoga- dandó tételek: annyit és azt használtunk belőlük, amennyi és ami nekünk kettőnknek fontos volt. De döbbenetes volt hallani, hogy ezen a vasárnapon több istentiszteleten, misén is gondolnánk ránk, egy egész imalánc számára vagyunk fontosak mi ketten.

Mert a házasság nem csak magán- ügy: ha van honnan elindulni és van hová hazamenni, a munkámat, hiva- tásomat is másképp élem meg, mint a páros magány iszonyatában, amikor – *Pilinszky* szavával élve – *az ágy kö- zös, a párna nem*. Épp ezért utólag kissé sajnáljuk, hogy a gyülekezettel nem tudattuk, hová megyünk, magánügyünként kezeltük ezt a hétvé- gét. Papcsaládok vergődését látva rá kellene végre döbenni: nem igaz, hogy a lelkészházasságok kérdése csak az ő ügyük, oldják meg, ahogy tudják... Biztató, hogy mind az elő- adók, mind a résztvevők között vol- tak evangélikus lelkész házaspárok, köztük egy püspök és a felesége is.

Kiknek ajánljuk ezt a hétvégét? Keményen hangzik, de azoknak nem, akiknek a házassága romokban hever. Nekik más utakat kell találni, hogy új- raépítsék kapcsolatukat. Valaki autós- nyelven azt mondta: ez nem baleseti szerviz, inkább százezres felülvizgá- lat és olajcsere.

Fontos, hogy akik erre rászánják magukat, azok valóban legyenek je- len teljesen – nemcsak időben, ha- nem lélekben is, minden külső körülményt kikapcsolva. És végül: akik el- jönnek, higgyenek abban, hogy házasságuk nemcsak az ő számukra, ha- nem Isten számára is fontos.

■ HEGEDŰS ATTILA és TÜNDE

Tíz téveszme, amely szétzilálja a házasságot

A válásról írt könyvében *Linda Mint- le* családterapeuta sorra veszi a tíz leggyakoribb önámítást, amely vég- ső soron a házasság felbomlásához vezet. Az alábbiakban ezeket ismer- tetjük röviden, a *Cbn.com* összefog- lalója alapján.

1. A házasság – szerződés • Igen, a házasság jogi egyezség, Isten szemé- ben azonban ennél sokkal több. A há- zasság valójában szövetség, meg- sezgetetlen ígéret, életre szóló elkö- teleződés, „jóban-rosszban”, jólétben és szegénységben, egészségben és betegségben. Azt jelenti, hogy akkor is szereted a másikat, ha éppen nincs hozzá kedved; hűséges maradsz, és megbirkózol a nehézségekkel.

2. Veled kötöttem házasságot, nem a családdal • Az igazság az, hogy nem csak a házastársaddal kötötted össze az életedet: a családja is hozzá- tartozik a hozományhoz. Ne ártasd magad azzal, hogy a családját félre- teheted! Közöttük nőtt fel, ők nevel- ték olyaná, amilyenek megismer- ted. Igen, vannak más hatások is, és az ember sokat változik, de a fejlődést alapvetően a család határozza meg.

3. Meg tudom változtatni a házastársamat • Tévedés! Nem valószí- nű, hogy multhatatlan szereteted hatására meg fog változni az, hogy mindig elkésik, vagy hogy rendetlen- ség van a szobájában. Az együtt já- rás idején vedd észre az efféle figyel- metető jeleket, főleg a súlyosabba- kat, például ha sokat iszik, ha erősa- kos a természete, vagy ha nem tar- tja meg az ígéreteit. A nászút után ezek a dolgok nagy valószínűséggel nem fognak javulni, csak romlanak. Az igazság az, hogy egyetlen dolgot tudsz befolyásolni: azt, hogy miként reagálsz a viselkedésére. Egyszerű ezen változtathatsz.

4. Túl sok mindenben különbö- zünk • A különbségek nem jelente- nek komoly problémát, csak akkor, ha az értékrend és az erkölcsök terén mutatkoznak. Attól, hogy nem vagy- tok igazán összeillők, még nem megy- tönkre a kapcsolat. Az igazi kérdés az, hogyan kezelitek a különbözősége- get. Meg kell tanulnotok úgy alkalm- azkodni, hogy az mindkettőtök számára elfogadható legyen. Vannak feloldhatatlan különbségek is; ezeket meg kell tanulnotok elfogadni. A konfliktuskezelés krisztusi módjára vonatkozóan pedig világos útmuta- tást találtok a Szentírásban.

5. Nem érzem többé azt a lángoló szerelmet – elmúlt, vége! • A szen- vedélyes szerelem nem tart örökké, a szeretet azonban egy életen át meg- maradhat. Az ember időnként nem érzi, hogy szereti a másikat, ezért el kell határoznia, hogy mindig úgy fog- ja szeretni, mint önmagát. A kritika például erősen csökkenti a szeretet ér- zését; egyik oldalon lenézést, a más- ikon védekezést idéz elő, ami érzelmi- leg eltávolítja egymástól a házastársat. Az igazság az, hogy a szeretet ér- zését sokféleképpen fel lehet erősíte- ni. Például úgy, hogy az ember min- den negatív megjegyzését öt pozitív- val ellensúlyozza. Sokat jelent, ha barátian elbeszélgettek és segítetek egymásnak. Nem szoktam kétségbe vonni, amikor egy-egy férj elmondja, hogy már nem érez lángoló szerete- tet a felesége iránt. Csak azt próbálok megértetni velük, hogy a szeretet, a szerelem érzését újra fel lehet szítani.

6. A hagyományosabb házasság a megoldás • Kiábrándultságában sok férfi úgy érzi, boldogabb lenne, ha olyan kapcsolatban élne, ahol a férfi az úr. Sokan elbizonytalanod- nak a férfi-női szerepekkel, felada- tokkal kapcsolatban. Az engedé- kenység fogalmát gyakran rosszul értelmezik, és sokszor visszaélnék vele. Isten a házasságban egyen- rangúnak akarta a férfit és a nőt. Kétszer nyilatkozta ki a nemek- re vonatkozó akaratát: a paradi- csomban és Krisztus életében. Ez le- gyen előtettetek a példa, amikor férfi és nő kapcsolatáról gondolkodtok. Meglátjátok: akárhogyan alakítjátok kapcsolatotokat, a kölcsönös enge- dékenység, tisztelet, biztatás és em- pátia elengedhetetlen.

7. Ilyen vagyok, nem tudok megvál- tozni: kellem vagy nem kellem? • Aki nem hajlandó változni, az voltaké- pen Isten ellen lázad: másként akar- ja berendezni életét, mint ő. Azzal, hogy azt mondja, nem tud megvál- tozni, elutasítja a megváltás és a megtérés keresztény élményét. Az ember mindig törekszik a tökéletes- ségre, de ez a valóságban folyamatos küzdelmet jelent. Azt jelenti, hogy mindig kész vagy felülvizsgálni a vi- selkedésedet, és igyekszel Krisztus- hoz egyre hasonlóbba válni. Ha a há- zastársak így élnének, kevesebb vol- na a válás. Az ember nem változik meg magától, csak ha akar. A váló- zás lehetséges, de három dolog kell hozzá: akarás, engedelmség és a Szentlélek ereje.

8. Volt egy házasságom kívüli kap- csolatom – el kell válnunk • A há- zasságon kívüli kapcsolat súlyos és romboló, de nem helyrehozhatatlan, ha mindkét házastárs akarja. A vi- szonyt fel kell szüntetni, bűnbánatot kell tartani, bocsánatot kérni és meg- bocsátani, majd újjáépíteni a házase- társi kapcsolatot. Az egyik fél meg- szegte a szövetséget, de ha mindket- ten akarják, helyreállíthatják. Nem könnyű, de lehetséges.

9. Mindegy, mit teszek, Isten ügy- is megbocsát • Isten valóban meg- bocsát, ha megbánod a bűneidet, de ettől még igenis számít, hogy mit tes- zel. Tetteid természetes és lelki kö- vetkezményekkel járnak, ne vedd hát olyan magától értetődőnek Isten kegyelmét!

10. Menthetetlen a helyzet • Ha fel- adtad, ha a jövő reménytelennek tű- nik, ha eltávolodtatok egymástól, ha nem tudjátok kezelni a konfliktu- sokat, ha hibáztál, vagy bármi legyen is a probléma, higgy abban, hogy Is- ten akkor is tud cselekedni, amikor te már nem. Meg tudja változtatni az emberi szívet, képes csodát tenni, a legnehezebb körülmények között is bármilyen erőt tud élni. Ő a lehetőségek Iste- ne. Közeledj hozzá, imádkozz a há- zasságodért, küzdj igazi ellenséged- del, a sátánnal, és reménykedve várd, hogy Isten megsegítsen!

Ha házastársaddal együtt benső- séges kapcsolatban maradtok Isten- nel, házasságotok sugározni fogja ezt a meghitt kapcsolatot. A válás elke- rülhető! Vegyétek észre a mai kultú- ra hazugságait, és a Szentírás igaz- ságához ragaszkodva szálljatok szembe velük! Nincs házasság, ame- lyet ne fenyegetne a válás, de keze- tekben van a lehetőség, hogy meg- előzzétek!

► Magyar Kurír

KENYAI KÉPESLAPOK,

► Lapunkban már többször hírt adtunk arról, hogy a *Bálint* házaspár 2005 óta Nairobiban él; a vízmérnök *Zoltán* egy ENSZ-projekt vezetője, míg felesége, *Bea* a helyi evangélikus gyülekezet önkéntese. Afrikában nagyon sok árva gyermek és özvegyasszony él nagyon rossz körülmények között. A Heart to Heart (azaz „szívtől szívig”) Alapítvány nemcsak a fizikai problémákon – betegségek, szegénység, az oktatás hiánya stb. – igyekszik segíteni, hanem keresztény emberek lévén az igei üzenetet is közvetítik az ottani emberek számára. Beát az internet segítségével, e-mailben kerestük meg kérdéseinkkel.

– Olvasóink nemcsak lapunkon keresztül, hanem az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) révén is értesülhetnek korábban a pártfogó szolgálatról. Áll még ez az „örökbefogadói” lehetőség?

– A pártfogói szolgálat, hogy úgy mondjam, „végtelenítve” működik. Lényege, hogy Magyarországról egy személy, család vagy más közösség havi háromezer forinttal támogat egy itteni árva gyermeket. Így minden pártfogónak személy szerint van pártfogoltja. A pártfogóknak lehetőség szerint rendszeresen küldünk tájékoztatást. Örömmel jelenthetem, hogy már körülbelül ötvenen vesznek részt ebben a szolgálatban!

– Ha nem is túl sűrűn, de évente azért többször is hazalátogat

hosszabb-rövidebb időre. Ilyenkor tele van a bőröndje gyönyörű, kézzel készített dísz- és használati tárgyakkal. Az ezekért cserébe összegyűjtött adomány szintén fontos ügyet szolgál.

– Ezeket a kisméretű tárgyakat – kulcstartókat, ékszereket – nagyon szegény emberek, főleg özvegyasszo-

FOTO: BALINT ANIKÓ

nyok készítik, akiknek semmi más megélhetésük nincs. Tehát aki ezekből vásárol, nemcsak különleges, afrikai dísz- vagy ajándéktárgyhoz jut, hanem közvetlenül segít egy szükségben lévő családot. Mivel ezeket folyamatosan szállítjuk haza saját poggyá-

szunkban, gyakorlatilag mindig kaphatók.

– Hogyan lehet hozzájuk jutni?

– Ha valakit – gyülekezeteket, iskolákat, egyéb közösségeket – érdekel, írjon nekem e-mailt a *balint.nairobi@yahoo.com* címre, vagy hívja fel Magyarországon *Bálint Anikót* a 20/

824-5143-as telefonszámon. A két évvel ezelőttihez hasonlóan az idei Szélrózsza ifjúsági találkozón is tervezzük kenyai vásárt. Érdekes lesz felkeresni az EKME sátrát!

– Közeledik a húsvét. Hogyan készülnek az ünnepre?

– Kenyában a húsvét és a karácsony ünneplése nagyon

különbözik az otthonitól. Nemcsak azért, mert itt az Egyenlítőn ilyenkor nyár van és hőség, és minden harsogó zöld, hanem az emberek életmódja miatt is. Rengetegen járnak Nairobiba dolgozni vagy iskolába vidékről, távoli falvakból. Ők az ünnepek előtti hetekben útra kelnek, hazamennek

a szülőkhöz, rokonokhoz. „Megyünk kecskét enni” – így fogalmazzák meg utazásuk célját. Ilyenkor lassan kiürül a város, az üzletek, és a forgalom lecsendesedik. Nairobi kellemeesen lakható várossá válik...

Mindez a gyülekezetben is nagyon érezhető. Egy hónap iskolai szünet van mindkét ünnep körül, tehát a kenyai tagok vidékre utaznak, a külföldiek pedig saját országukba. Ezért az ünnepi istentiszteleteken jóval kevesebben vesznek részt, mint máskor. De azért méltó az ünneplés,

► Az alábbiakban rövidítve közöljük *Bálintné Kis Beáta* levelét, amelyet a támogatói szolgálat magyarországi pártfogóinak írt ez év februárjában.

Kedves Pártfogók!

Ismét elkezdődött egy új év, és ideje, hogy beszámoljak az itteni munkáinkról.

Mindenekelőtt szeretném megköszönni a kitartó támogatást mindenkinek; azoknak, akik tudják tovább folytatni 2010-ben is, és azoknak is, akik kiléptek a támogatók sorából. Örömmel írhatom, hogy nagyon csekély a lemorzsolódás, sokkal több az új jelentkező. Míg 2008 márciusában 18 pártfogó volt, 2009 decemberét éppen a duplájával, vagyis 36 fővel zártuk. Ez a 36 fő 28 gyereknek teszi lehetővé, hogy ne az utcán csatangoljon egész nap, hanem viszonylag rendezett életet éljen, és iskolába járjon.

A támogatott gyermekeket három csoportba sorolhatjuk.

1. *Általános iskolások.* Többségük Kawangwaréban jár iskolába, viszonylag könnyű számon tartani őket, mert egy csoportot alkotnak. Életük elég egyhangú, nehéz újdonságot írni róluk. Ha probléma, betegség, egyéb nehézség adódik, tanáraik rögtön jelzik. Például amikor hallottuk, hogy az egyik árva testvérpárt rendszeresen megveri a mostohaanyjuk, utána néztünk, és beszélünk az asszonnyal. Gyakran előfordul, hogy egy-egy gyermek megbetegszik, ilyenkor segítünk orvoshoz vinni, és a kezelés költségeihez is hozzájárulunk, ha szükséges. Kenyában nagyon sok embernek nincs biztosítása.

Ezeknek a gyerekeknek egyáltalán

nincs lehetőségük kirándulni vagy nyaralni menni, így az év legnagyobb eseménye az évi három iskolai kirándulás. Ezek egynapos, nagyon egyszerű kirándulások, de óriási élményt jelentenek számukra. Díjuk négyszáz shilling (körülbelül ezer forint), de az árvák nevelésülei ezt sem tudják kifizetni. Tehát aki plusz ajándékot küldött pártfogoltjának az év folyamán vagy karácsonyra, azt a kirándulásra fordítottuk, a többieknek pedig más forrásból fedeztük. Így egyetlen támogatott kis árvának sem kellett könnyes szemmel végignéznie, hogyan készülődnek a többiek a kirándulásra...

2. *Középiszkolások.* Ők is két csoportot alkotnak.

– Koruk szerint középiszkolások. Ez körülbelül megfelel az otthon megszokott, 14–19 éves korosztálynak, akik nyolcadik után elkezdik a középiszkolát. Kenyában nagyon sok bentlakásos iskola van. Ez az utazástól is megkíméli a gyerekeket, amellől az otthoninál nyugodtabb körülményeket és nagyobb fegyelmet biztosít a tanuláshoz. Az ő tandíjukat és kollégiumi díjukat kis pótlással fedezi a pártfogói díj. Ha csak mód van rá, úgy intézzük, hogy a tankönyveket és az egyenruhát a gondviselők vegyék meg, hogy ők is hozzájáruljanak a tanításhoz.

Ez az a csoport, amellyel nagyon nehéz kapcsolatot tartani, az iskolák gyakran Nairobiban kívül vannak, de olyan is előfordul, hogy a gyerek több száz kilométerre Nairobiból kollégista. A harmadévek végén kiadott bizonyítványokat azonban minden esetben kérjük – és előbb-utóbb meg is kapjuk tőlük.

Levél a pártfogóknak

– Idősebb középiszkolások. Sajnos sok gyerek kimarad az iskolából különböző okok miatt, a leggyakoribb a tandíj és más költségek fedezetének hiánya. De sok esetben azért nem tudnak iskolába járni, mert a betevő falatjukért kell kóborolniuk az utcákon, kéregetni, lopni, kukázni nap-hosszat. Ha egy gyerek teljesen árván marad Nairobiban, gyakran válik belőle utcagyerek, és akkor megindul a lejtőn lefelé.

Istennek hála, több példa is van arra, hogy iskolából kimaradt, utcagyerekké vált fiatalok lehetőséget kaptak, és éltek is vele. Ők huszonévesen nem ülnek vissza a gimnazisták közé, egyfajta esti iskolarendszerben folytatják tanulmányaikat. Ilyen esetben nem elég csak a tandíjukat kifizetni, valami egyszerű szállást és ételmet is kell nekik biztosítani. Ezért több pártfogót kell kijelölni számukra, akiknek az együttes segítsége teszi lehetővé számukra a tanulást. Ezeket a fiúkat személyesen számon tartjuk, beszélgetünk velük életükről, problémáikról, iskolai előmenetelükről.

3. *Felsőoktatás.* Akadnak pártfogók, akik azt kérik, nekik idősebb, a célhoz közelebb álló fiatalok jelöljünk ki, mert szeretnék tudni, hogy valakit gyakorlatilag elindítottak egy pályán.

Ez teljesen megegyezik az itteni elképzeléseinkkel, hiszen kibírhatatlanul nehéz látni az éhez, elkallódóban lévő, kitalált kisgyermeket, de nem kevésbé szomorú, ha egy húszéves, tehetséges fiatal nem tudja folytatni tanulmányait, és reménytelenül, céltalanul rossz társaságba kerül, vagy rossz útra kényszerül. Ezért egyre több ilyen fiatalot karolunk fel.

Velük közösen választjuk ki a felfókú tanfolyamot (egyetemre természetesen nem gondolhatunk), amit el szeretnének végezni. Magam is rendszeresen találkozom, hosszasan beszélgetek velük életükről, céljaikról. Már több végzett gyerekünknél is van; akad, aki állást is talált, van, aki most keres. Az ő esetükben a tandíj jelentős összeg, ezért részükre három-négy pártfogó támogatása szükséges.

A többi programunkról röviden: – A karácsonyi ünnepség nagyon jól sikerült, igazi szép közös ünneplése volt Jézus születésének.

– Az ebédeltetési program nagyon jól halad, a gyerekek kis énekkart alakítottak, február 7-én meghívtuk őket az Uhuru útra, a gyülekezetünkbe énekelni és bemutatkozni. Nagyon szép alkalom volt. Az összegyűjtött adományból edényeket, tányérokat és kanalakat tudunk vásárolni az étkezési programhoz (eddig kölcsönözhetőket használtunk).

Mint tudjuk, a támogatásban és étkeztetésben részt vevő gyerekek nem csak evangélikusok, legtöbben semmilyen egyházhoz nem tartoztak, többen közülük iszlám vallásúak. Ezért nagy örömmel írom, hogy mostanra mindannyian járnak a vasárnapi iskolába, a huszonötből három tavalay confirmáltak, idén tízen járnak oktatásra. Szombatonként segítenek a templom és környéke takarításában. Sokak testvérei, szülei is elkezdtek istentiszteletre járni.

– Az utcagyerekek részére elkészült a zuhanyzó, heti két alkalommal mennek negyvenötven tisztálkodni, ruhájukat kimosni. Mivel a szárítás-hoz idő kell, berendeztek egy kis

karácsonykor például sok-sok énekel, külön programokkal tettük különlegessé az alkalmat. Mivel két gyermekünk, Anikó és Marci is itt volt velünk, családunk kis négytagú „kórusa” is adott elő hagyományos magyar karácsonyi énekeket.

A gyülekezetben már készülődünk a húsvétúra; ismét megkérték, hogy írjak egy színdarabot, amit az ifjúság huszonöt tagja ad majd elő. Idén a húsvétot mi is otthon töltjük, de előtte még betanítom a szereplőket. Örülünk, hogy otthon, Magyarországon ünnepelhetünk, de be kell vallanom: gondolataink és szívünk egy részét „ittthon”, Nairobiban hagyjuk itteni kedves barátainkkal, lelki testvéreinkkel.

■ BZS

helyiséget raktárnak, ahol tartalék öltözékek állnak, ezt vehetik fel a kimosott helyett. Erre a célra igyekszünk minél több használt férfiruhát gyűjteni (otthonról küldeni nem érdemes!). A tisztálkodás és étkezés után áhítat és oktatás van a fiúknak, többen iskola-előkészítésen vesznek részt. A gondoskodás máris látszik a kis csapaton, reméljük, minél többen járhatnak majd közülük iskolába.

Természetesen ennyi család, gyerek, iskola és ügy számontartásával nagyon sok a teendő. A helyi embereknek nem erősségük a dolgok precíz nyilvántartása, ezért állandó irányításra, szervezésre van szükségünk. A gyerekek látogatását a nyomor-nyegedekben nagyrészt helyi önkéntes munkások végzik, ebben és a nyilvántartási rendszer továbbfejlesztésében nagy segítségünkre volt *Bence Zsófia*, aki önkéntesként hat hónapig munkálkodott a Heart to Heart projekten Nairobiban és másutt.

Hisszük, hogy Isten megáldja mindannyiunk erőfeszítését és segítő szándékát itt, Kenyában és otthon, Magyarországon is, amint így együtt igyekszünk ezeknek az elesett gyermekeknek a testi-lelki épülését szolgálni. És kérjük, hogy áldja meg azok életét is, akik személyes áldozatot is késznek vállalni ezért a munkáért.

Nairobi, 2010. február 19.

Szeretettel

■ BEA

Aki csatlakozni szeretne a pártfogói akcióhoz, keresse meg az Evangélikus Külmisziói Egyesület levélben a 1085 Budapest, Üllői út 24. postacímen vagy a marta.pinter@lutheran.hu e-mail címen.

avagy pártfogók és pártfogoltak

► Mindenkinnek van egy képe Afrikáról – van, aki az állat- és növényvilágot látja maga előtt, ha rá gondol, van, aki egy-egy filmet, mások az éhező afrikai gyerekek képét tették el maguknak életre szólóan. Kevesebben vannak, akik vágyakozva gondolnak erre a földrészre, és még kevesebben, akik valóban mindent meg is tesznek, hogy eljuthassanak oda. **Bence Zsófi** Anna gyógytornász úgy érezte, mindenképpen Afrikába kell mennie segíteni.

– Mi hajtott?

– Talán valami magasabb gondolatot kellene most keresnem, de azt kell mondanom, hogy egyszerűen megtetszett a misszionárius szerep! Nagymamám (*Bence Imréné, Ágnes néni – a szerk.*) révén már gyerekként benne voltam kicsit a külmisziós munkában, és egyszerűen tetszett az a gondolat, hogy keresztényként, egyházi kereteken belül elmehetnék valahova messzire jót tenni. És mindez az Úristenben bízva, az ő tervébe belesimulva – ha lehet.

– Misszionárius akartál hát lenni?

– Nem amolyan hittérítő misszionárius, arra ott nincs szükség. Sőt inkább az én hitem újult meg és frissült fel, látva azt az elemi bizalmat és derűt, ahogyan az ottani keresztények fogadják a megpróbáltatásokat. Látva, hogy lepusztult körülmények között hogyan küzdenek templomi közösségek elszánt – és munka nélküli – fiataljai, hogy felkarolják a náluk is jóval rászorulóbbakat. Olyan afrikai embereket ismertem meg, akiknek ég a tettvágy a szívében! De erről majd később. Tehát inkább mi vagyunk azok, akikre ráférne egy kis afrikai stílusú hitébresztés. Viszont a szakmai tudás – az én esetemben a gyógytornászi és rehabilitációs lehetőségek –, a tervezés, a rendszerben gondolkodás, a modern technikai eszközök használata, az időbeosztás és különösen a pénz kezelése: mindebben erősen segítség-

„African time” és utcagyerekekprogram

Fél év Kenyában • Beszélgetés Bence Zsófi-val

kedvem. Az Evangélikus Külmisziói Egyesület és *Bálintné Kis Bea* segítségével végül Kenyában, Nairobi-ban kötöttem ki a „Heart to Heart” szervezet irodájában, ahol négy munkatárssal együtt rendeztük a kartoték-rendszert, és számítógépre vittük, már amikor volt áram. Én magam önkéntes alapon végeztem a munkám, persze.

– Nem volt tehát fizetésed?

– Nem, de hogy, arra nem is gondoltam, hogy pénzért tudnék vagy akarnék dolgozni. Legalább is eleinte nem, mert naivan azt hittem, hogy ha én felajánlom az önkéntes munkámat Afrikának, akkor boldogan fogadnak, és adnak szállást meg egy kis ellátást esetleg, hogy nyugodtan segíthessek. De az utazásom előkészítése közben rá kellett jönnöm, hogy milyen sokba kerül, ha az ember ingyen akar dolgozni! Ezért is voltam nagyon hálás az EKME-nek, az Északi Egyházkerületnek, a kelenföldi gyülekezetnek és a sok jóakarómnak, akik anyagilag

még fontosabb volt, hogy a kollégáimat meggyőzzem arról, hogy mi értelme van a rendezett nyilvántartásnak, mi hasznuk lesz belőle, és hogy nem is akkora ördögösség.

Mínderre azért volt szükség, mert ez a szervezet gondoskodik arról, hogy a Magyarországról küldött havi háromezer forintok egyrészt valóban célba érjenek, másrészt megpróbál visszajelzést adni az adományozónak az adományozotról. Ez így kicsit tudományosan hangzik, de a lényeg, hogy itthon örökre lehet fogadni az EKME-n keresztül egy kis afrikai gyereket ezért az összegért, ami rengeteg mindent fedez: napról napra étkezést, tud iskolába járni, tankönyveket venni... Ha működik a számítógépes rendszer, akkor lehet(ne) havonta, de legalább fél-évente küldeni egy jelzést az itthoni adományozónak – akár egy csatolt fényképpel –, hogy mire ment a pénze. Ez közismerten fenntartja az adakozókedvet, és ez az, amit nagyon nehezen értettek meg a kenyai kollégáim! De talán...

– Úgy tudom, nyomornegyedekben is jártál. Ez része volt a munkádnak? Vagy önszántadából indultál el?

– Önszántadából, mert nekem az iroda nem volt elég, nem vagyok az a típus, bár az irodai munka fontos volt ahhoz, hogy megismerjem az afrikai munkastílusát, tempóját. Kétszer is elutaztam – hihetetlen körülmények között, erről írtam a blogomban is – Maralalba, hallottam, hogy ott működik egy árvaház, ami lényegében elfekvő fogyatékos gyerekeknek. A fogyatékos gyerekek a samburu törzs szemében nem ember, lényegében nem kell „elszámolni” velük.

Kétszer négy hetet töltöttem ott szerény körülmények között 135 gyerekekkel, akiket épphogy etettek, és mosnak rájuk. Az kemény volt: egyedül, eszközök híján, belátva, hogy a

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület legközelebbi külmisziói estjén március 22-én, hétfőn délután fél 6-tól az országos iroda (Budapest VIII., Üllői út 24.) utcai előadótermében **Bence Zsófi Anna** gyógytornász, fizioterapeuta tart vetített képes beszámolót Nairobi-ban végzett önkéntes missziói munkájáról.

nyosan haladtam, akkor nem bántottak. Legfeljebb a gyerekek nyaggattak – és biztosra vették, hogy amerikai vagyok. Persze csak nappal! Sötétedés után valóban szó sem lehetett semmiféle sétáról. Nemhogy kíséret nélkül, de avval együtt sem volt ajánlatos kint lenni.

– Hova mentél tehát nagy bátran, kíséret nélkül?

– Kawangwarében áll a helyi evangélikus gyülekezet templomi épület-együttese, ide jártam töltekezni. És itt ismertem meg az utcagyerekekprogramot is, aminek néhány helyi fiatal a motorja. Ők maguk sosem voltak utcagyerekek, csak látják a lecsúszással, iskolakerüléssel, mélyszegénységgel járó szörnyű veszélyeket: narkózis, kemény bűnözés, tizenéves gyerekek már gyilkolnak...

Az utcagyerekeket hetente többször beterelek a templomkertbe, megetetik őket, majd bibliára, éneklésre. A bibliórát ők maguk tartják, erre havonta egy lelkes diakónusnő és egy brazil lelkész készíti fel őket. Ezenkívül öt fiatalot ki is választottak, beköltöztették őket a templom mellett berendezett új szobába, és megtanítják őket viselkedni, hogy aztán mehessenek a bentlakásos iskolába.

Az egyház támogatja a programot, és azért annyira sikeres, mert megtalálták azt a néhány helyi embert, aki képes megszólítani a segítségre szorulókat, és aki tudja, mivel lehet megfogni a fiatalokat. Az állami támogatáshoz még az kellene, hogy legalább az egyik fiatal munkásnak legyen szakirányú végzettsége. És akármin dolgoznak is, a „mottójuk” mindig az Úristen! Mindig mondják: „Hé, ne nekem legyél hálás, hanem neki! Hé, ne nekem dolgozz, ne nekem énekelj, hanem neki!”

– Hogyan tovább?

– Hát, nem tudom, most lélekben még ott vagyok, még afrikai vagyok. Szeretném őket segíteni is, szeretnék mesélni róluk, szívesen elmegyek gyülekezetekbe átadni az élményeimet. Talán van, akinek az itthoni munkájához adnak ihletet az ottani tapasztalataim...

■ ITT ZS SZILVIA

Bence Zsófi blogja a gytkenyaban.freeblog.hu címen érhető el.

FOTÓ: BENCE ZSÓFI

re szorulnak. Persze ezt így nem tudtam előre.

– Szerencsés élethelyzetben is voltál: friss diplomásként még nem volt állásod. Mi volt a konkrét munkád végül is? Hova mentél egyáltalán?

– Gyógytornászként szerettem volna hasznára lenni az afrikaiaknak, de ott a betegellátás annyival alacsonyabb szinten van, mint nálunk, hogy a legtöbben azt sem tudják, mi az a gyógytornász. Mindez, amit mondok, természetesen a társadalom alján élőkre igaz. Vannak gazdag afrikaiak is, meg gazdag fehérnek is, akik biztosan masszírozatták volna magukat sok pénzért, de ahhoz nem volt

támogattak, hogy ne csak kijutni tudjak, hanem ott is tudjak maradni néhány hónapra.

– Amiből aztán fél év lett...

– Igen, hála Istennek, végül is az eredeti terveimhez képest megtoldtam egy hónappal, mert jól éreztem magam, és szerettem volna befejezni az elkezdett munkát. Kellett nekem az a fél év, mert az „African time” – azaz afrikai időszámítás – szerint minden kétszer (vagy többször) annyi idő, mint amennyire mi, európaiak terveznénk. Kezdtem az irodában, ahol hamar rájöttem, hogy valóban érdemes a nyilvántartási rendszerbe bevitt adatok között rendet rakni, de

Pólóakció – kétszáz forintért pólót egy afrikai gyereknek!

Köszönet a magyar adományokért

Samburu Handicap Education & Rehabilitation Programme – ebben a rendkívül szegény intézetben dolgoztam néhány hétig mint gyógytornász fizikálisan, mentálisan és halmozottan sérült gyerekek között. Kiválasztottam kilenc gyereket, akikkel napi rendszerességgel foglalkoztam. Úgy láttam, hogy ők a leginkább fejleszhetőek az adott körülmények között az én tudásommal. El is értünk eredményeket.

Hogyan segítettek nekik a magyar evangélikusok? A „pólóakció” keretében összegyűjtött pénzből rengeteg mindent kaptak. Vittem nekik több mint húsz labdát, napokig csak azokkal játszottak. Ezek a munkámban is nagy segítségemre voltak, mert könnyebb rávenni egy négy-öt éves kismamót, hogy tiszter emelje magasba a karját, ha egy labda várja odafenn. Kapott mindenki valamilyen új ruhát is: pólót, szoknyácskát. Hihetetlen öröm volt nekik! Hat gyerek cipőt is kapott – nekik volt leginkább szükségük rá a járáskorrekció miatt (amúgy meztőláb járnak).

A magyar evangélikusok támogatásából tudtam fizetni egy autószerelő-tanonc barátom útiköltségét, aki egy délután alatt megragasztotta a kerekesszékek összes kilyukadt kerekét. Vettem még négy pár tömör gumi kereket és egy teljesen új gyerek-kerekesszékét is.

„Gyermekeim” nevében is nagyon köszönöm az áldozatkész, önzetlen adakozást!

■ BENCE ZSÓFI

HIRDETÉS

Útitársak missziói bibliára lesz március 25-én, csütörtökön 18 órától az országos iroda (Budapest VIII., Üllői út 24.) földszinti előadótermében. Házigazda: Szeverényi János.

HIRDETÉS

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja híveit és barátait 2010. március 21-ére, összegyűlekezésének napjára a békásmegyéri templomba.

Délelőtt 10 órakor az istentiszteleten *Jutta Hausmann*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Őszövetségi Tanszékének professzora prédikál.

Délben ebédre várjuk vendégeinket. Délután 14 órakor *Nők és Őszövetség – egykor és ma* címmel beszélgetünk vendégeinkkel, *Takácsné Kovácsné Zelmával*, Jutta Hausmann-nal és *Varga Gyöngyivel*.

A templomban március végéig tekinthető meg *Rác András* tárlata.

Az egyházközség minden alkalma ingyenes, önkéntes adományait jó szívvel fogadjuk. Cím: 1038 Budapest, Mező u. 12., tel.: 1/368-6118.

HIRDETÉS

Igazgatói pályázat

Az Orosházi Evangélikus Egyházközség (5900 Orosháza, Thék Endre u. 2.) pályázatot hirdet a Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium (5900 Orosháza, Bajcsy-Zsilinszky u. 1.) igazgatói munkakörének betöltésére.

Képesítési és egyéb feltételek: egyetemi szintű pedagógus-oklevél; legalább öt éves pedagógusi vagy egyetemi oktatói gyakorlat; pedagógus-szakvizsga; evangélikus vallás, a pályázó öt éve megfelel az egyházközségi tagság feltételeinek; konfirmáció, lelkészi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb: Az állás elfoglalásának ideje: augusztus 1. A megbízás hatévi időtartamra szól. A pályázat benyújtásának határideje: április 7. A pályázat elbírálásának határideje: május 31. A juttatások a közalkalmazotti törvénynek megfelelően.

A pályázatnak tartalmaznia kell: a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását; önéletrajzát; részletes szakmai életrajzát; az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját; szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A pályázathoz mellékelni kell: a legmagasabb iskolai végzettségét igazoló irat(ok) hiteles másolatát; érvényes erkölcsi bizonyítványt; lelkészi ajánlást gyülekezeti lelkésztől; a konfirmáció emléklap hiteles másolatát vagy konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Orosházi Evangélikus Egyházközség, 5900 Orosháza, Thék Endre u. 2., *Deák László* igazgató lelkész (20/366-5790), *Jantos István* egyházközségi felügyelő (20/824-5779).

A pályázat címzése: Orosházi Evangélikus Egyházközség, 5900 Orosháza, Thék Endre u. 2. A borítékra, kérjük, írják rá: „Igazgatói pályázat” – *Székács Evangélikus Közoktatási Intézmény*.

Konfliktusok kezeléséről konzultáltak a kórházmissziós lelkigondozók...

► „A legjobb konfliktuskezelő Jézus volt” – hangzott el az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat idei tavaszi konferenciáján. Az előadások, csoportfoglalkozások ezúttal az ember külső-belső konfliktusaira, illetve a konfliktuskezelés lehetőségeire irányították az egybegyűlték figyelmét. A mintegy húsz, különböző felekezetű önkéntes segítő részvételével zajlott rendezvénynek március 5–6-án a leányfalui Szent Gelért Lelkigyakorlatos Ház adott otthont.

Konferencia-visszhang

Hátaltel szívvel gondolok vissza az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat Leányfalun rendezett konferenciájára, ahol az ökumenikus együttlét biztonságát is megérezhettem. Akaratlanul is felidéződtek bennem *József Attila* szavai: „Hiába fűrösztöd önmagadban, / Csak másban moshatod meg arcodat.”

Amikor egy közösségbe készülök, mindig az a vezérelvem, hogy nyitott szívvel és lélekkel tudjam be-

hitvallását, amelyet pedagógusi múltamból jól ismertem, a konferencián *Balogh Éva* evangélikus kórházlelkésztől hallottam, s újra szíven ütött, hiszen egy nehéz külső konfliktusban eszemben sem jutott, de a megoldások keresése közben automatikusan használtam. Az érthető, tömör előadás után lehetőségünk nyílt, hogy önmagunkban feldolgozhassunk egy konfliktushelyzetet megadott szempontok alapján.

nessé szolgálatunk mibenlétét. Szavaival élve: „Minden ember több, mint amennyinek látszik!”

Gregersen-Labossa György evangélikus lelkésztől, az egyház zsinata diakóniai bizottságának elnökétől egy alapvető és fontos igazságot vittem haza magammal: „Isten dicsőségét szolgáljuk, ezért szükséges, hogy az oltártól elindulva embertársaink felé a szolgálat után az oltárhoz térjünk vissza!” A közös imádságban az otthonosság érzése töltött el, és meglepődtem, hogy fáradtságom ellenére aktív tudtam maradni ebben a Jézussal eltöltött időben.

A következő előadó, *Heinemann Ildikó* evangélikus kórházlelkész gyakorlatra, szimbólumok keresésére építette előadását, ami számomra igen kedves volt, és arra inspirált, hogy az önkéntes beteglátogatóimmal is megosszam, feldolgozzam a szimbólumokkal való életem.

Honti Irén evangélikus kórházlelkész a belső konfliktusaink kapcsán egy konkrét eset segítségével tette világossá előttünk, hogy 96%-ban azt szeretnénk, hogy a másik személy vagy a környezet változzon meg, és ritkán gondolunk arra, milyen mozgásterünk lehetne azáltal, ha saját beállítottságunkon tudnánk változtat-

ni. „Óriási lehetőség van ebben! Amikor úgy érezzük, nincs megoldás egy konfliktusra, akkor befelé figyelve, a függőleges kapcsolatot megtalálva Jézussal átadhathatjuk neki terheinket, érzéseinket! Neki van hatalma elvenni ezeket, hiszen ő a Szabadító!” Ehhez a célhoz segítenek az önreflexióink: elfojtott érzelmeink felismerése és alkalmas helyen, időben történő felszabadítása, álmaink megértése és önmagunk feltétel nélküli elfogadása, mely a belső építkezésünk alapja.

Kulcsár Zsuzsa kórházlelkész csendes jelenlétével és Isten-szeretettel átítatott szavaival zárult a konferencia: „A reményünk az, hogy konfliktusaink nincsenek Isten nélkül, s tudjuk, hogy a kereszt konfliktusa volt a legnagyobb itt a földön, s még most is mennyien élnek belőle!”

Hálásan köszönöm a lehetőséget, hogy a Váci Egyházmegye lelkigondozójaként részt vehettem feladataink, nehézségeink megbeszélésében, és megerősödvé, egymástól kapott kincsekkel térhettem haza, betöltve ezzel is a szolgálatra szánt szerepemet: „Légy egy fűszálon a pici él...” (József Attila)

■ HORVÁTH GÁBORNÉ MAGDI
római katolikus lelkigondozó
a hatvani kórházban

Gregersen-Labossa György előadásán

fogadni az embertársaim személyisége nyújtotta kincseket, amelyeket önmagunkban hordoznak. Így családás még nem ért! *Thomas Gordon*

Buda Annamária, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Diakóniai Osztályának vezetője egy kis játékkal, mozgással tette szí-

Mit tenne Jézus?...

A március 5–6-án Leányfalun tartott kórházmissziós hétvége fő témája a konfliktuskezelés volt. Hallottunk különböző metodikákról, és le is rajzoltuk a konfliktusainkat, néhányan el is játszották. Utána néhány résztvevőben – bennem is – felmerült a kétség: vajon a misszióhoz, azaz az örömhír továbbadásához szükséges-e ilyen konfliktuskezelő metodikákat megtanulni, eljárszani stb.? Hiszen Jézus csak annyit mondott, hogy „menjetelek el, tegyetek tanítvánnyá minden népet...”

Péntek este a csoport azzal a megállapítással zárta a konfliktusokról szóló beszélgetést, hogy a legjobb konfliktuskezelő Jézus volt. Ezért ha konfliktusunk van, elsősorban azt a kérdést kell feltennünk: mit tenne Jézus ebben a helyzetben? Megfogalmazódott az is, hogy Isten Szentleleke minden metodikát felülírhat.

Szó esett arról is, hogy a halál közelében levő emberekkel csak akkor szabad foglalkoznunk, ha

már tisztában vagyunk azzal, hogyan viszonyulunk a saját halálunkhoz. Valaki örömmel mondta, hogy nekünk, hívő embereknek nem kell félnünk a haláltól, hiszen a halál csak átmenet Istenhez. Elmondtam a testvéreimnek, hogy a halál tényétől én sem félek, de nagyon félek a halál előtti időszakból. Részből orvosként, részből családtagként végigkövettem már néhány ember haldoklását, és láttam, hogy mennyi szenvedéssel jár. A csoportban valaki azt mondta erre, hogy Jézus a keresztben a testi szenvedéseinket is magára vette, és ezért bizalommal kérhetjük imában a jó halál kegyelmét. Ha mégsem adná meg az Úr, akkor pedig erőt fog adni abban az időszakban a szenvedés elviseléséhez. Ez engem nagyon megnyugtató, és újra hálával töltött el Jézus iránt az értünk vállalt szenvedésért.

Szombaton délelőtt nagyon tetszett az az előadás, amely arról szólt, hogy az ember három rész-

ből áll: test, lélek és szellem. Ezek közül a test és a lélek megsérülhet és megbetegedhet, a szellem nem, mert az a teremtés után bennünk maradt isteni rész. Ez a szellem, ha hagyjuk, felülemelkedhet az énünkön, és korrigálhatja a rossz döntéseinket, amelyek egyébként pszichológiailag érthetőek és magyarázhatóak lennének.

Döbbenettel hallgattam, amikor a gyermekklinikán dolgozó kórházlelkész nő halálosan beteg gyermekekről és a szüleikről beszélt, illetve ennek a tehernek a viseléséről. Újra megtanultam jobban értékelni, hogy egészséges gyerekeim vannak.

Minden foglalkozást imával kezdtünk és zártunk. Összességében jó volt keresztény testvérekkel együtt gondolkodni, együtt imádkozni; lelkileg feltöltkeztem ezen a hétvégén.

■ KRAUSZNÉ DR. WAGNER ERZSÉBET
békési neurológus főorvos, evangélikus önkéntes segítő a békéscsabai kórházmisszióban

Kiütkeresés belső konfliktusainkból

„Tanácstalan vagyok, nem tudom, mit tegyek.” „Ezt mérte rám az Isten!” „Nem akarom ezt így tovább...” Az ilyen mondatok belső konfliktusainkról árulkodnak.

A latin *confligo* szó, amelyből a *konfliktus* származik, azt jelenti: „összezap, ütközik, vitázik”. Összezapás bennünk, a lelkünkben is lehet. Az érzéseink árulkodnak arról: harag, düh, keserűség...

Sokszor van úgy, hogy ütközik bennünk az értelem és az érzelem, és kérdés, melyikre hallgassunk. Előfor-

dul, hogy éppen az jelent konfliktust, hogy meg kell felelni egy társadalmi elvárásnak, amely ellen lázad emberi természetünk. Ha pedig elnyomjuk érzéseinket, belső vágyainkat, a tudattalan fog ütközni és „lázadni” bennünk. Nem beszélve arról, hogy Istennel is perlekedünk, mert „nem így gondoltuk”, és nehéz elfogadni azt, ami van.

Mit tegyünk, mit tehetünk? A probléma mindig személyes és összetett, mégis két gondolat, amely sokat segíthet.

Kórházlelkészként gyakran mondom (én magamnak is): „Add tovább Jézusnak!” „Mondd el, panaszd el Istennek, mint a zsoltáros!” Mindazt, ami bánt, ami sért, a haragodat... Ő el tudja venni ezeket az érzéseket, mert hatalma van hozzá, és szeretete van hozzá. A kérdés az, hogy ezt elhisszük-e. Ő ma is Szabadító, él, és ma is ezt mondja: „Legyen a te hited szerint.”

Isten úgy teremtett bennünket, embereket, hogy reá hangolódva, a Szentlélek által képesek vagyunk rálátni önmagunkra és másképpen hoz-

zállni egy helyzethez, a sorsunkhoz, körülményeinkhez. Sokszor ez az egyetlen esélyünk, és ez minden helyzetben megélhető, és ezt a lehetőséget senki nem veheti el tőlünk. A nagy példa ebben is Jézus, ahogyan hozzáállt sorsához, a kereszthez: Istentől kért, kapott erővel, belső tartással.

Már ez a kettő is sok belső konfliktust kisimít bennünk, és nagyon szép átélni, amikor a vihar lecsendesedik, és a lélek bennünk nyugalmat, belső békét talál.

■ HONTI IRÉN kórházlelkész

Hétköznapi teológia

■ ZSÍROS ANDRÁS

Életünk mindennapjait észrevétel nélkül átszövik a különféle tudományok. Egy egyszerű ebéd elkészítése során is többek között a fizika, a

kémia, a biológia, a matematika, a geológia, az esztétika ismereteire támaszkodunk anélkül, hogy a tudományos tevékenység gondolata akár csak megfordulna a fejünkben. Talán nem is hinnénk, hogy a teológia ugyanilyen észrevétel nélkül és nem

kevésbé sűrűn átszövi hétköznapijainkat. Életünk szerves részeként számtalan helyzetben alkalmazzuk, miközben lehet, hogy a különféle teológiai fogalmakkal csak részben, vagy egyáltalán nem is vagyunk tisztában...

Hit

– Na, ki van itt? – fogta be a szemem hátulról valaki. Egy kedves ismerős. Ő, akinek váratlan érintése és hangjának jól ismert csilingelése hirtelen örömmel és békességgel szállt meg, és találgatnom sem kellett: egyszerűen csak megfordultam, és átöleltem a kedvesemet, aki jöttével meglepett.

Amikor holnapunkra gondolunk, azt kívánnánk, ne történjen velünk semmi váratlan. Pedig a váratlan ugyanúgy jelentheti azt is, hogy valami jó történik velünk. Az emberi gondolkodást ősidők óta jellemzi az előre nem láthatótól, az ismeretlen-től való félelem, amelynek leküzdé-

séhez egyetlen dologra van szükségünk: hitre.

„Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbenem” – mondja Jézus az év igéjében, biztatva ezzel bennünket, hogy bár nem tudhatjuk, mit tartogat számunkra még ez az év, mégsem kell aggodnunk. Hiszen Isten személyében olyasvalaki áll mögöttünk, aki régi ismerős, aki még nálunk is jobban ismeri szívünk legrejtettebb gondolatait is.

A hit nem más, mint a belé vetett bizalom. Bizalom abban az Istenben, aki szemmel nem látható, fizikailag nem bizonyítható, éppen ezért az ér-

telmünk számára ésszerűtlen lépés lenne rá hagyatkozni. A hittel teli szív mégis képes arra, hogy akkor se nyugtalankodjon, ha nem tudható, mit hoz a holnap – mert ismeri a holnap Urát, s tudja, hogy bármi váratlan származzon is tőle, az csak jóra veződhet.

Mi sem nagyszerűbb, mint a hitnek ezzel az ajándékával indulni előre az ismeretlenbe. Egyedül így válhat a váratlan megnyugtatóvá, a fel-foghatatlan elfogadhatóvá, s a pillanatok alatt eltakarja Valaki a szemünket, a látás és megismerés kezdetévé.

Remény

Egy kétkézkes szakmunkástanulót, aki folyton kiejtette a kezéből a szerzőségeket, mestere egy nap egy épülő felhőkarcoló tetejére vitt magával dolgozni. A fiatal embernek persze remegett a lába, reszkető kezekkel kapaszkodott a vasrudakba, és valahányszor maga alá pillantott, a szédítő mélység látványától a rosszullet kerülgette.

Nekilátott ugyan a munkának, de alig haladt: minden szerszámát olyan görcsösen szorongatta, hogy egyszerűen képtelen volt a feladatára koncentrálni. Folyton csak az járt a fejében, hogy ha most leejt valamit, azt örökre elveszíti.

Többet nem dolgoztak a felhőkarcolón. A mester azonban így is elérte célját. Mert a tanuló a következő naptól kezdve soha többé nem ejtett el semmit. Nyugodt volt, mert szilárd talaj volt a lába alatt, és tudta, hogy

ha leejtene bármit, az akkor sem veszne el. De éppen ez a tudat adott neki nyugalmat, békességet és képességet arra, hogy hiba nélkül végezze a feladatát.

Ez a különbség a reménnyel és a remény nélkül élő ember között. A reménytelen élet számára nincs szilárd kapaszkodó, minden veszteség végérvényes és örökre szóló, s még csak esély sem látszik arra, hogy ez megváltozzon. A reményteljes élet ezzel szemben abban a nyugalomban lehet teljes, hogy bármi nehézség, kudarc vagy veszteség érje is, semmi sem tart örökké. Szilárd talajon áll az ilyen élet: azon a reményen, hogy ha valamit „leejt” is, az nem vesz el. Támasz és kapaszkodó ez, menedék és viszonyítási pont, amelyhez képest könnyen magára és a helyes útra talál az ember – egyik sem vesz el.

A Krisztusban hívó ember szá-

mára ezt a reményt nyújtja a megváltás és az örök élet ígérete. Bizhatunk abban, hogy nem valami végtelen, sötét semmibe zuhanunk, ha földi életünket elveszítjük, hanem ránk váró ölelő karokba hullunk bele, az öröklét biztonságába és boldogságába.

Ez azonban mégsem jogosít fel felelőtlen és hebehurgya életre, mint ha nyugodtan eldobálhatnánk a szerzőségeinket, mondván: csak a talajig esnek. Törekednünk kell arra, hogy Krisztus követői maradjunk, s így ő lehessen az a szilárd talaj a lábunk alatt, az a remény, amely békességgel ajándékoz meg bennünket, és messzire űz minden félelmet az életünkben. Kerüljünk bármilyen elkeserítő helyzetbe, a felhőkarcoló tetején egyensúlyozó, rettegő reménytelenség soha sem kell, hogy ismerős érzés legyen számunkra.

Szeretet

Bátrabbak könnyedén ki tudják jeleníteni magukról, hogy szeretnek valakit, esetleg valamit. A megfontoltabbak már nem teszik ezt meg olyan könnyen, van, hogy a szinonimák segítségét veszik igénybe, és a „kedvellek”, „szimpatikus vagy nekem” vagy az „igazán jól kijövünk egymással” kifejezésekkel próbálnak meg elfutni az elől, hogy ki kelljen mondaniuk: „szeretlek”.

Kérdés, hogy kimondhatjuk-e ezt egyáltalán valaha is. Szeretet-e az, amit mi érzünk, vagy csak valami ahhoz hasonló, enyhébb változat?

János apostol azt írja: „...nem az a szeretet, ahogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért.” (1Jn 4,10) Ebben az összehasonlításban a mi szeretetünk természetesen köszönőviszonyban sincs Isten szeretetével. Hiszen ő megmutatta, hogy az igazi szeretet halálos odaadás, mindenre képes áldozat és soha fel nem adó ragaszkodás irántunk, ráadásul megelőlegezve és akár viszonzás nélkül is.

Ez a szeretet, nem pedig az, amire mi mondjuk, hogy szeretünk. Mert a mi szeretetünk sohasem érdek nélkül, mindig viszonzást és köszönetet vár, és csak akkor valósul meg, ha közben mi magunk nem szenvedünk hátrányt. A mi szeretetünk a legjobb esetben is inkább mondható kedveskedésnek, udvariasságnak, esetleg tetszélgesnek, hízelgésnek vagy akár képmutatásnak, ármánykodásnak.

Az igazi szeretetre magunktól sohasem lennénk képesek. Az egyetlen, amire a mi erőnkől telhet, legfeljebb ennek a szeretetnek a viszonzása. De a hatalmas Istennek, aki egyetlen Fiát megváltóul adta nekünk, ugyan mi-

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

képpen viszonzhatnánk ezt a szeretetet? Adhatunk mi neki bármit is? Természetesen nem. Nincs semmi, amire korlátozott teremtmény létünkben a Teremtőnek szüksége lenne. Még ránk sincs szüksége, mégis szeret bennünket. Ezt pedig csak egyetlen irányba viszonzhatjuk: ha a Teremtő felé nem, akkor a többi teremtmény, embertársaink felé.

Adósai vagyunk Istennek a szeretetben, amelyet egymás felé kell tör-

lesztenünk. Tartozunk Urunknak azzal, hogy szeretettel fordulunk egymás felé, méghozzá azzal a szeretettel, amelyet a Megváltón keresztül kaptunk tőle. Egyszerűen nem gyűlölhethetjük azt az embertársun-

kat, akiért Jézus ugyanúgy áldozatot hozott, és meghalt, mint értünk. A szeretet tehát Istennél kezdődik, tőle indul, és csak azzal tudjuk meghálálni, ha nem áll meg nálunk, hanem a Krisztustól ajándékba kapott szeretettel szeretjük mi is egymást.

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem lelkésze

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem lelkésze

Tiértetek történt...

Van egy jézusi mondat, amely mostanában sokszor eszembe jut: „Lázár meghalt, és örülök, hogy nem voltam ott: tiértetek, hogy higgyetek.” (Jn 11,15)

Vannak csodák, melyek a legmélyebb emberi határhelyzeteket érintik, élet és halál mezsgyéjét. Valaki, akit Jézus nagyon szeret, hiába vár a gyógyulásra. Elszáll minden reménye, a sír bezárul mögötte. Jézus nem jött, hiába hívták. Elkésett? Nem akarta őt meggyógyítani? Érdektelen számára a sorsa? Dehogyis! Csak a tanítványoknak szükségük van arra, hogy szemtanúi legyenek annak a csodának, hogy az ő szavára kijön a sírból egy negyednapos halott! Ahhoz, hogy higgyenek, tapasztalniuk kell: Krisztus valóban Úr élet és halál felett, és semmi sem történik az ő tudta nélkül...

Bizony így van ez ma is. Súlyos betegség, mérhetetlen szenvedés, haláleset, velünk vagy szereteteinkkel tör-

tendő nagy bajok idején sokszor tele vagyunk miértekkel. Miért nem segít az Úr? Hiába imádkozunk? Mivel érdemeltük ki mindezt? Mit tegyünk, ha nincs erőnk elviselni a terhet, s ha nem bírjuk tovább nézni a másik fájdalmát? Miért? Mi célból? Meddig? Hol késik már az Úr?

Sokszor ezekre nem találunk megnyugtató válaszokat, olykor azonban megértjük: javunkra vált a nyomorúság. Mert közben sokat formálódtunk lelkileg, közelebb kerültünk az Úrhoz, felismertünk valamit az ő lényéből, jobban megértettük értünk hozott áldozatát, és erősödött a hitünk.

Talán ezekben a hetekben is tartogat nekünk valamit az élet, amit most még nem sejtünk, nem értünk, de amire ugyanaz a válasz, mint amit egykor Jézus mondott a tanítványainak: Ami történt, tiértetek történt, azért, hogy higgyetek...

■ HULEJ ENIKŐ

HETI ÚTRAVALÓ

„Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” (Mt 20,28)

Böjt ötödik hetében az Útmutató reggeli és heti igéiben az igazi Főpap személye s szolgálata kerül elénk. Az Úr „Jézus Krisztus az engesztelés a mi bűneinkért, de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is” (1Jn 2,2; LK). Feketevasárnap (más néven passióvasárnap) mai üzenete három – felszólító, kijelentő módon és kérdésként megfogalmazott – tömondatban így szól: „Ítéld meg engem, Istenem (...)! Te vagy oltalmazó Istenem (...). Miért kell gyászban járnom (...)?” (GyLK 705,1–3) Zebedeus fiainak kérésére adott, vezéregyvé lett válaszát Jézus így indokolja: „...ki üljön jobb vagy bal kezem fölül, azt nem az én dolgom megadni, mert azoké lesz az, akiknek elkészítette. ...és aki első akar lenni közöttetek, az legyen mindenki rabszolgája.” (Mk 10,40-44) Az Isten szenvedő Szolgájáról szóló énekekben (lásd Ézs 53,10–12) előre hallhatjuk főpapi szolgálatának lényegét, amelyet a számunkra ismeretlen szentíró így foglalt össze: A Fiú „örök üdvösség szerzőjévé lett mind azok számára, akik engedelmeskednek neki” (Zsid 5,9). A Messiás örök Főpap, király és próféta egy személyben. Dávid kijelenti (lásd Zsolt 110,4): „Te pap vagy örökké, Melkisédek rendje szerint.” Jézus átruházhatatlanul viseli ezt a papságot, s „ezért üdvözíteni tudja örökre azokat, akik általa járulnak Istenhez, hiszen ő mindenkori él, hogy esedezzek értük” (Zsid 7,17,25). Luther szerint „Krisztus azzal, hogy pap, Istent Atyává teszi, magát pedig Urunkká. Csak egyszer áldozta fel magát. Oltára pedig a kereszt. Drágább áldozatot nem adhatott Isten, mint mikor magát odaadta, s elemészti magát a szeretet tüzeiben.” Jób is hiszi, hogy megváltó Ura él. Meg tudjuk-e ezt vele vallani? „Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utójára megáll a por fölötte, s (...) testemben látom meg az Istent. Saját magam látom meg őt...” (Jób 19,25–27) Krisztus, a jövődjö javak Főpapja, örök váltságot szerzett a keresztben kiontott, tulajdon vérevel, s így új szövetség közbenjárója lett; „mert meghalt az első szövetség alatt elkövetett bűnök váltságáért, hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígéretét” (Zsid 9,15). Pál csak a megfeszített Krisztust – Isten titkát – hirdeti nekünk, „a Lélek bizonyító erejével; hogy hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék” (1Kor 2,4–5). Nem is lehet eléggé hangsúlyozni, hogy az igazi Főpap egyetlen keresztáldozata megismételhetetlen, egyszer s mindenkorra érvényes, mert „ahol pedig a bűnbocsánatról van szó, ott nincs többé bűnért bemutatott áldozat” (Zsid 10,18). János a mennyei jelenésekben látta az áldozattá lett főpapot, aki a Krisztus: „...íme, a Bárány ott állt a Sion hegyén, és vele száznegyvennégyezren (...). És új éneket énekelnek a trónus előtt, a négy élőlény és a vének előtt...” (Jel 14,1,3) „Őt, Isten Bárányát zengi új énekek, / Őt áldja megváltott életem.” (EÉ 386,3) Ő szolgált nekem! Isten Báránya, aki elveszed a világ bűnét, irgalmazz nekünk, s hallgass meg minket!

■ GARAI ANDRÁS

„Ide újra a szeretet jön”

VII. országos evangélikus diákszínjátzó-találkozó

► Más korokba és más vidékekre utazhattak képzeletben mindazok, akik ellátogattak az Aszódon már hetedszerre megrendezett országos evangélikus diákszínjátzó-találkozóra. A fesztiválra március 11-én és 12-én került sor, párhuzamosan a hagyományos Petőfi-nappal, amely az iskola minden tanulója számára változatos programokat kínált: a színdarabok megtekintése mellett előadásokat hallgathattak diáktársaitól, öregdiákoktól, tanáraiktól; részt vehettek szavalóversenyen és játékos vetélkedőkön, illetve múzeum- és kastélylátogatáson is. Benépesült az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma, Szakképző Iskolája és Kollégiuma: saját tanulóikon kívül még százharminc vendéget fogadtak.

A színelőadások Magyarország múltjának egy-egy szeletét idézték fel – vagy egy olasz halászfaluba, vagy éppen Meseország tájaira vitték el a

ben, és legyenek az élet jó színészei. Az aszódi gimnázium nevében *Koncz István* igazgatóhelyettes köszöntötte a résztvevőket. Hangsúlyozta,

Gedeon és a dühös férjek

nézőt. Orosháza, Nyíregyháza és Sopron visszatérő gimnazista csoportjai mellett újak is érkeztek: általános iskolás csapatok Szombathelyről és Szarvasról.

A találkozó csütörtökön délután *Simon Attila* iskolalelkész áhítatával vette kezdetét. A lelkes felhívta a diákok figyelmét arra, hogy Isten sok szerepet kínál számunkra, amelyeket szépen és jól meg lehet tölteni tartalommal. Azt kívánta a jelenlévőknek, hogy erősödjenek meg szerepeik-

ben, és legyenek az élet jó színészei. Az aszódi gimnázium nevében *Koncz István* igazgatóhelyettes köszöntötte a résztvevőket. Hangsúlyozta,

hogy a zsűri nem sorrendet fog felállítani, hanem személyes értékelést, segítő tanácsokat fog adni a csapatoknak. Elsőként a helybeliek, a *Spontán diákszínpad* tagjai mutatták be – nagy sikerrel – *Ion Luca Caragiale* román drámaíró *Farsang* című vígjátéka alapján készült darabjukat. A *Gedeon bácsi, a nők bálványja* című előadást *Lányi Erzsébet* rendezte, aki egyben a rendezvény főszervezője volt. A díszletek és a szereplők ru-

háji, valamint a zenei betétek a 60-as, 70-es évek világát idézték fel.

E vidám indítás után az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium *Comedio társulata* lépett színpadra, *Baranyainé Imre Julianna* vezetésével. A diákszínészek *Szenzációs Orosháza, 1930* címmel korabeli bulvár jellegű újsághíreket olvastak fel. A kávéházi hangulat megteremtéséhez nagyban hozzájárultak az elhangzott magyar slágerek és a málnaszörp is, amellyel a közönséget megvendégtették.

A csütörtök esti program közös játékkal zárult. Ebben összekeveredtek a különböző iskolákból jött tanulók, és a stílus- és helyzetgyakorlatok, improvizációk előadása közben lehetőség nyílt egymás jobb megismerésére.

Pénteken reggel a Petőfi-nap hivatalos megnyitóját követően folytatódtak a színelőadások. A szombathelyi Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola *Suliszínháza* emlékműsört adott elő *Sztehlo Gábor* tiszteletére, *Németh Gyöngyi* rendezésében. A *Gaudiopolis – az öröm városa* című darab gyermekszínészei megdöbbentő érettséggel elevenítették fel a második világháborús Magyarországban a *Valahol Európában* című filmből is ismert megrázó valóságát. Műsorukat a nap során még egyszer megismételték.

Carlo Goldoni *A chioggiai csetepaté* című komédiáját mutatták be a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium és az Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola közös színtársulatának tagjai. A darab, amelyet *Horváth Ernő* rendezett, egy olasz halászfaluban játszódik, ahol „negyvenezerből harmincezer a nő”. Érthető, hogy újra meg újra kitör a veszekedés, de a végén persze minden elrendeződik.

A Nyíregyházi Evangélikus Kosuth Lajos Gimnázium *Non-nihil* nevű csoportja két előadást is hozott Aszódra. Elsőként zenés performanszokat láthatta a közönség, „*Mind*

egyek legyenek” (Jn 17,21) címmel. Ebben szavak nélkül, a mozdulatok erejével jelenítették meg a görög katolikus, római katolikus, református és evangélikus felekezetek harcát,

közötti, a haza iránti vagy éppen az Isten iránti szeretetről.

A zsűri tagjai, *Kákay István*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának igazgatója és *Ka-*

Kávéházi hangulatban az orosházi színjátzó

melynek végén mindnyájan a kereszt szimbóluma alatt egyesülnek.

A programban ezután a *Romhányi József* által írt *Misi meséi* című zenés mesejáték következett, amelyet a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda Szivárvány társulata mutatott be. Felkészítőjük *Himerné Duló Erika* volt.

A fesztivált a nyíregyházi második produkciója zárta, *Szeretet Nyugatról* címmel. A rendező, *Tamás Melinda* tanárnő bevezetésként elmondta: „Mi mindig mutogatni szoktunk, de most megmutatjuk, hogy tudunk beszélni is.” Az irodalmi összeállításban nyugatos költők olyan írásából válogattak, amelyek valamilyen formában a szeretetről szólnak: a szülő és gyermek közötti, a szerelmesek

lina Katalin, az országos iroda oktatási és iskolai osztályának vezetője, volt aszódi tanár egyénileg értékelték a csoportokat, kiemelték erőnyeiket, és tanácsot adtak a hibák elkerülésére. Mindketten hangsúlyozták, hogy a színdarabok legalább annyira reprezentálják egy iskola oktató-nevelő munkáját, mint a kórusok vagy a rajzversenyek.

Az aszódi találkozó résztvevői nemcsak élményekkel, tapasztalatokkal, hanem jobbító ötletekkel is gazdagodva térhettek haza. Talán a szívükben és gondolataikban maradt az utolsó előadás többször, jelmondat-szerűen felhangzó részlete is: „Ide újra a szeretet jön s mindenkinek faked bocsánat...” (*József Attila*)

■ ADÁMI MÁRIA

Interjú Lányi Erzsébettel, a diákszínjátzó-találkozó főszervezőjével

– Van-e különlegessége ennek az évnak?

– Eddig igazából mi, aszódiak játszottunk csak komplett darabot. Az iskolák jellemzően stílusgyakorlatokkal, rövidebb jelenetekkel érkeztek, ritka volt, hogy rajtuk kívül bárki teljes színdarabot játszott volna. Az idei év nemcsak a létszámban hozott változást – hiszen majdnem kétszer annyian vagyunk, mint korábban –, hanem abban is, hogy teljes darabokat látunk. Tehát ezen a találkozón – úgy mond – minden tekintetben előreléptünk.

– Mit lehet elmondani az evangélikus diák színjátzókról?

– Ezzel kapcsolatban nagyon friss élményeim vannak, mert most novemberben voltunk egy regionális diákszínjátzó-találkozón Gödöllőn. Ezen hét-nyolc iskola vett részt, jellemzően pesti intézmények, és nagyon csodálkoztunk azon a közegen, amellyel ott találkoztunk. Nehéz megfogalmazni a különbséget, de igyekszem. Nagyon erős szexualitás jött le a színpadról. Gyakorlatilag az az igyekezet volt, hogy képzett színészeket megszégyenítő nyílt-

sággal játszottak egészen nehéz darabokat. A gyermekeink csak pislogtak. Kérdeztem is utána, hogy szeretnének-e így játszani. Ennyire kötetlenül, ennyire a férfi-nő közötti gátakat átlépve? Mindannyian azt mondták, hogy nem. Ezek a gyerekek más világban élnek, így, hogy evangélikus iskolába járnak. Számunkra az volt a tapasztalat, hogy ez jó!

– Mivel a színészet egyben kitarulkozás is, talán szükségük van a diákoknak egyfajta rejtettségre, védettségre, amelyet egy evangélikus iskola adni tud?

– Így van. Azok a csoportok valami nagyon újat, formabontót akartak csinálni. Nekünk jólesett, hogy mi valami klasszikussal próbálkoztunk. Az ottani zsűri is megjegyezte, hogy ritkán látni ilyet. Talán pontosan azért, mert mi egyházi iskola vagyunk, nem a formabontás, nem a határ átlépésének irányába mozdunk, hanem egyszerűen játszani akarjuk őket. Adni nekik, hogy minden tekintetben fejlődni tudjanak.

Az elmúlt kilenc év alatt, mióta a színjátzó körünk létezik, ketten

próbálkoztak meg a színtanodával. Nem többen. De nem is ez a célunk. A célunk egyrészt nyitni őket, másrészt, ami talán még ennél is fontosabb, közösségi élményt adni

Középen a zsűri: *Kákay István* és *Kalina Katalin*. A kép jobb szélén *Lányi Erzsébet* főszervező.

nekik. Nagyon ritkán élnek meg a mai gyerekek a közösségi élményt. Itt kicsit kötetlenebbül vagyunk együtt, és nálunk az a jellemző, hogy ötödik-estől tizenkettedikesig járnak a diákok a színjátzó csoportba. Azt gondolnánk, hogy ez nehezen áll

össze közösséggé, mert annyira különböző korosztályokból vannak. Mégis valahogy évek óta működik valami közösségi szellem, ami megtartja őket.

Ennek legjobb példája, hogy a sok éve érettségizettjeink a mai napig visszajárnak az aktuális év bemutatójára. Bár már nem ismerik a mostani generációt a drámaszínpadunkon, de a márciusi premier még most is jelent annyit nekik, hogy el-

jöjjenek, és kicsit visszaálmódják magukat a régi gimnáziumuk színpadára. És úgy mi egyeb hozná vissza őket, ha nem az a valamikor megtapasztalt közösségi élmény, amit drámáink most is magukénak mondhatnak?

– Mit ad a találkozó az aszódi gimnáziumnak?

– Minden évben szeretettel várjuk a más iskolákból jövőket. Itt kapcsolatok szövődnek. A gyerekek felveszik egymást ismerőseik közé az IWIW-en, e-maileket váltanak, különösen a visszajárók.

– Van-e jövője, van-e értelme az evangélikus diákszínjátzásnak?

– Szerintem mindenképpen. Nekem jólesik, hogy olyan közegben játszhatunk, ahol nem kell feltalálnom valami egészen újat. Jólesik olyan közegben lennem, ahol vannak korlátok. Nem kell „kifordítanom” a gyerekeket, nem kell megtagadniuk önmagukat, hanem gyerekek maradhatnak. Nekem jólesik ez, és úgy látom, hogy nekik is. Jól érzi magukat ebben a közegben. Úgy gondolom, ennek mindenképpen van jövője.

■ A. M.

► Egyházunk közelmúltban elhunyt volt országos felügyelőjének alábbiakban közölt írása a Teológiai Irodalmi Egyesület gondozásában 2000-ben útjára indított *Gyülekezetpedagógiai Füzetek* első, *Civil kontroll vagy társszolgálat* című kötetében jelent meg.

Civil szféra – presbiterek, felügyelők szolgálatának jelentősége

■ FRENKL RÓBERT

Protestáns hagyomány a világi elem aktivitása. A reformáció kora a polgárság erősödésének, a polgári gondolkodás terjedésének az időszak. Az autonóm polgár szereti egyházát, felelőséget érez iránta, gazdaságilag is terhet vállal érte. A türelmi rendelet utáni vallási fellendülésben is nyomon követhető a világi szerepvállalása.

Tisztázzunk egy alapkérdést, a sokat emlegetett paritás elvét. Ez eszmei, nem matematikai fogalom. A klerikus és a laikus elem közös felelősségét emeli ki az egyházkormányzás minden szintjén, a gyülekezetektől az országos egyházig. Ebben a klerikus elem jelenti a legnemesebb értelemben vett minőséget, míg a laikus elem a szelekció révén a mennyiség minőségének kell érvényesülnie.

A protestantizmus ősi gyakorlata az alulról építkezés, megvalósulásának formája a „gyülekezeti elv”. Ez azt fejezi ki, hogy minden hierarchia a gyülekezetekre épül, és az ő akaratukat valósítja meg. Mindez torzult az 1949–1989 közötti időszakban. A torzulás egyik fő megnyilvánulási formája a klerikus túlsúlyban jelentkezett. Természetesen nem lehet leegyszerűsíteni csak erre, de ez volt az egyik lényeges pont. Egyszerűen kifejezve a diktatórikus államhatalom a klerikusságot volt képes foglyává tenni.

A legegyszerűbb s egyben a legkegyetlenebb módszerrel élt az államhatalom. Megfosztotta vagyontól az egyházat, majd adott keretek között biztosította a finanszírozását. Ezzel rövid pórásra fogta a papságot a gyülekezetektől kezdve egészen az országos szintig, egzisztenciális függőséget teremtve neki. Kialakította a hierarchikus, klerikális, a protestantizmustól idegen egyházmodellt. A csúcson álló vezető püspökök lett első sorban felelős az állami akarat végrehajtásáért. A gyülekezeti szinten pedig a hívek aktivitása a lelkeszt sodorhatta veszélybe. A puha diktatúrában ez a probléma egyre inkább hangsúlyt kapott, hiszen a társadalomban a fennálló rendszer viszonylagos lazulása az egyházakat szerető laikusok aktivitásához vezethetett volna. Az egyházi élet anyagi forrásaiban háttérbe szorult a saját erő, a finanszírozást az állami támogatás és a külföldi segítség nyújtotta. Ezért sem válhatott az egyházkormányzásban prioritássá az, hogy mit kívánunk a gyülekezetek, a hívek. Az volt fontos, mit óhajt az állam, mit tanácsol a külföld, ahol ez utóbb szintén az állammal való koegzisztenciára, a túlélésre buzdított.

1989–90 gyökeres fordulatot hozott. A társadalom is talán csak az egyházak helyzetének drámai megváltozása kapcsán hitte el leginkább, hogy a fordulat valódi. 1989 nyarán megszűnt az Állami Egyházügyi Hivatal.

Még az első szabadon választott Országgyűlés hivatalba lépése előtt a korábbi parlament a sarkalatos törvények között meghozta az 1990-es IV. törvényt a lelkiismereti és vallásszabadságról. Ez teljesen új helyzetet, az államtól szabad egyházat teremtett. A türelmi rendelet, majd a 19. század végi, *Eötvös József* nevéhez fűződő, a felekezetek jogegyenlőségét garantáló törvények után korszakos lépés tanúi lehettünk. Jellemző, hogy még az

1934–37-es zsinati törvények életbe lépéséhez is szükség volt az akkori kultuszminiszter ellenjegyzésére, tehát az állami garanciára. Az állam 1990-ben lemondott az úgynevezett főkegyúri jogáról.

A szabadság hirtelen jött, és hasonló gondot jelentett mind az egyházban, mind a társadalomban. Mégpedig az elhatárolódás igényét a korábbi diktatórikus korszaktól és ugyanakkor a kontinuitást, amely a negyven év alatt megszületett értékek vállalását is illeti. *Antall József* híres mondása – „tesszettek volna forradalmat csinálni” – az egyházban is érvényes, amikor szenvednek, szenvedünk attól, hogy tovább élnek nemkívánatos jelenségek, vagy amikor nem érezzük elégségesnek az elhatárolódást, és túlzottnak tűnik a kontinuitás.

Ezzel is összefüggnek a konfliktusok, amelyekben már benne van a civil szféra újjáéledése, a világi elem reaktíválódása; ha a talpra állás lassú is.

Nem véletlen az sem, hogy a feszültségek, ütközések egyik gócpontja a zsinat, hiszen jószérivel ez az egyetlen olyan fórum, ahol klerikusok és laikusok, vezetők és egyháztagok kvázi egyenrangúan vitatkozhatnak. Így válik érthetővé, miért haladják meg a viták a jogalkotás kereteit.

De természetesen jelentkezik a konfliktusok az intézmények és főként az iskolák életében. A jelenlegi lelkész-nemzedékeknek ugyanis nem lehet elegendő tapasztalatuk ezekről. Hiányzik a szükséges pedagógiai, iskolavezetési

képtettség is, miközben többször találkozni lehet zárólagosságra törekvő beleszólási, döntési igénnyel.

Gondot jelent a túlélt kliensrendszer is, amikor az informális út hatékonyabbnak bizonyul a törvényesnél. Ez még akkor is gond, ha a beidegződött rossz módszerrel egyébként jó döntések születnek.

Örvendetes a gyülekezetek regenerálódása, sokak visszatérése az egyházhoz, de érthetően ez sem zökkenőmentes. Durva példával élve, a keresztény közösségekben természetes a megbocsátás, de visszatérést kelt, ha a visszatérő korábbi párttitkárt – akit vitathatatlan politikai tapasztalatok segítenek – rögtön a gyülekezet felügyelőjévé választják meg.

Más dimenziót kapott a szeretetalapú és az önzésalapú életvezetés küzdelme. Az egyház mai célja – amelyben szükség van a nem lelkészek szolgálatára is – részben ősi célok mai újraforgalmazását jelenti, részben pedig új teendők. Az alap ma is a misszió, az evangélium hirdetése; a feladat: Jézus Krisztushoz vezetni az embereket. Ebben minden korábbinál hangsúlyosabb a mintaadás, a példamutatás, a hiteles misszió a cselekedetek, az életvezetés által.

Így kerül a következő megfogalmazásba a közjó szolgálata. Az állam és az egyház szétválasztása még jobban kiemeli együttműködésük szükségességét a társadalom érdekében. A közjó szolgálatában meg kell nyilvánulnia az egyházban érvényesülő, a szereteten, tehervállaláson, áldozatkészségen alapuló, a közfelfogástól, az önzéstől, az egocentrikus önmegvalósítástól eltérő erkölcsiségnek.

Ez nyilvánul meg az egyház intézményes társadalmi szolgálatában, egészségügyi és szociális intézetek, valamint oktatási intézmények, óvodák, általános, közép- és főiskolák működtetésében. Ezeket igény szerint, erő szerint kell, szabad létrehozni. Csak minőségi iskolát, intézményt szabad működtetni. Nem elitiskolát, hanem olyan oktatási-nevelési intézményt, ahol nyilvánvaló, hogy mindenki magához képest a legjobbat akarja nyújtani.

A gyülekezettől az országos egyházig, az intézményekig, az egyházi élet

Melyek a feladatok, ha az új kihívásokat tartalmi oldalról közelítjük meg? Szembesülnünk kell elsősorban a szekularizációval, az elvilágiasodással, melynek térnyerését a szocializmus nálunk elhomályosította. Ugyanakkor

már szembesülnünk kell a történelmi-politikai kereszténységgel, mely ugyanolyan csapda ma, mint a diakóniai teológia volt tegnap. A politikai kereszténység – többek között a keresztény Magyarország gondolata – egyházbarát köntösben jelentkezik.

Tevékenységünket pozitív értelemben kell, hogy meghatározza az, hogy az évszázad végére, közismert egészségügyi gondjaink ellenére, jelentősen megnöttek az életésélyeink. A tartalmas, értelmes földi élet esélye.

minden szintjén és területén szükség van a nem lelkészi elem aktivitására. Itt is érvényes, hogy ki-ki képessége, a közösség bizalma szerint vállal bizonyos feladatkorokat.

Egyedül a jézusi példa segíthet. A valóságos Isten, aki legyőzte a halált, és a valóságos ember, aki szenvedett értünk. Egyben példát is mutatott. Mert nem kisebb a feladat, mint hogy – ami a segítsé, a másik terhének hordozását jelenti – egymás Krisztusait kell lennünk.

Dilemma

A sor csendben haladt előre. Csupa jól öltözött, szelíd arcú ember vett részt a mozgó úrvacsorán. Igaz, ez nem olyan meghitt, mint mikor a térép-lőn vesszük magunkhoz a szentséget, de néha elkerülhetetlen, hogy – valami igazán fontos okból – gyorsabban fejeződjön be a szertartás. S a gyülekezet ilyenkor – mint ahogy ezen az alkalmon is – elfogadja, megértően veszi tudomásul az alkalmi változást.

Látásból csaknem mindenki ismerős volt, sőt néhányukhoz kifejezetten közeli kapcsolatot köt. Mindenki csendben várt, csak egy ember lógott ki a sorból. Ő sem hangoskodásával vagy viselkedésével, de ruházata, ápolatlan haja, bizonytalan járása nem hagyott kétséget afelől, hogy hajléktalan. Már korábban feltűnt, amint elhúzódva, az utolsó sor mögött kúporgott egy széken. Az ilyet hamar kiszúrja az ember. Fél szemmel még azt is láttam, amint felállva, a gyülekezettel együtt válaszolt a gyónási kérdésekre. Bizonyára nem először vett részt ilyen alkalmon.

Most meg ott állt a sorban. Előttünk! Koszosnak éppen nem lehetett nevezni, de az is igaz, nem volt nehéz megállapítani, hogy a közelében van. Jó-jó, Jézus sem csak a jó szagúakat szerette. De miért nem állt egy kicsit hátrébb, vagy én lettem volna csak egy kicsit is fürgébb, hogy elé kerüljek! És ha valami fertőző betegségre van Nekünk vigyáznunk kell magunkra, felelősséggel tartozunk egymásért és a családtagjainkért is. Lehet, hogy mégis idejélt a közös kehely? A csudába! Most mondtam ki, hogy megbocsátotam, és hogy igyekezem – s akkor tessék. Egy ilyen kellemetlen helyzet. A sor meg egyre csak halad. Nemsokára mi következünk. Még nem lenne késő csendben elsumfordálni.

Az imbolygó léptű ember közben a lelkész elé ért. Hogy máskor is így szokta-e, vagy csak most gondolta ekképpen helyesnek, netán a valamilyen rejtélyes módon kifürkészett gondolataimnak engedelmessé cselekedett, nem tudom, de összezárt kezeit maga előtt tartva jelezte, a tenyerébe kéri az ostyát. Majd továbblépve bemártotta a kehelybe, a szájába helyezte a mennyei táplálékot, és egy különös, szinte groteszk mozdulattal meghajolt, mielőtt lassan, imbolygó lépteivel elindult a karzat alatti félhomály felé.

Többen végignézték a különös jelenetet, de nem látszott megdöbbenés az arcokon. Egyszerű volt, hogy ez a számkivetett, nincstelenségben élő, minduntalan megalázott ember így fejezte ki a legnagyobb köszönetét. Az ő kommunikációs kultúrájában ez volt a hála kifejezésének legmagasabb foka.

Nagyon hosszasan nem nézhettem utána, hiszen sorra kerülve oda kellett állnom a lelkész elé, hogy én is magamhoz vehessem Krisztus testét és véréit. De azóta sem felejtettem el, hogy azon az alkalmon nem voltam méltó az Úr szent ajándékainak vételére.

■ GYARMATI GÁBOR

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A TELEVÍZIÓBAN

Bemutatkozik a Pest-szentlőrinci Evangélikus Egyházközség

Pestszentlőrincet már 1424-ben említik – Zenth-Lewryncz alakban – a krónikák. A falut Zsigmond király ajándékozta második feleségének, Borbálának. A 19. században Kispeszt-hez csatolták.

A pestszentlőrinci evangélikus-ság 1922-ben Kispeszt fiókegyházává, majd 1927-ben Soroksárpéterivel, a mai Pestszentimrével együtt missziói egyházzá szerveződött, és 1929-ben önálló anyaegyház lett.

Az épp hogy önállósult gyülekezet Sokoray Károly lelkész vezetésével templom építésére szánta el magát. Az építkezés 1932. július 4-én kezdődött a pestszentlőrinci Benkő János építésmérnök tervei szerint, és még abban az évben, december 18-án Raffay Sándor püspök felszentelte az épületet. Mindez a nagy gazdasági világválság idején történt! 1943-ban orgonával, 1948-ban oltárképpel gazdagodott a templom.

A szocializmus évtizedeiben megtört a gyülekezet fejlődésének lendülete. A nyolcvanas évek második felétől Havasi Kálmán munkálkodása nyomán ismét megjelent a közösségi élet. 1993-ban felépült az új parókia és gyülekezeti terem. Az egyházközség negyedik lelkésze, Győri Gábor 1998-ban kezdte meg szolgálatát. 2003-tól Dr. Korányi András, 2005-től Hulej Enikő is segít a lelkesi munkában.

Az épület hetvenöt éves jubileumát ünneplő közösség 2007-ben „Élő kövek templomának” keresztelte lelki otthonát, azzal a vágygal, hogy ne csak kövekből, hanem hitben elkötelezett emberekből is templom épüljön. Öröm látni a fiatalokból és idősebbekből álló lelkes munkatársi csoportok tevékenységének gyümölcsseit a gyülekezeti élet szinte minden területén, mégsem lehetünk elégedettek. Kerületünkben is vannak széteső családok, kallódó fiatalok,

magányos öregek, munkanélküliek, megélhetési gondokkal küszködők. Bőven van lehetőségünk arra, hogy hitünket a cselekvő szeretetben tegyük láthatóvá.

Evangélikus istentisztelet a Magyar Televízióban
Március 28-án, virágvasárnap 11 órától istentiszteletet lát-

hatunk a Magyar Televízió egyes csatornáján Pestszentlőrincről. Igét hirdet Győri Gábor esperes-lelkész.

Szólnunk kell még templomunk ékességéről, a prédikáló szárnyas oltárról. Adventi és böjti időszakban becsukott állapotban a szenvedő Krisztust ábrázolja („Ecce homo”, hársfa relief; *Ryszard Zajac*, 2007). Jézus testén a vércseppek virággá formálta az alkotó, jelezve, hogy Krisztus áldozata üdvösségünket szolgálja. Az oltárszárnyak a nagy ünnepek alkalmával szétnyílnak, láthatóvá téve a feltámadott Krisztust mint jó pásztort (*Rakssányi Dezső*, 1948). A szárnyakra Zsid 13,20–21-ből vett idézet került (hársfa relief; *Gidófalvi Kövér György*, 2007) Ezzel az igével kívánunk áldást az *Evangélikus Élet* olvasóinak életére!

„A békeesség Istene pedig, aki az örök szövetség vére által kihozta a halottak közül a mi Urunkat, Jézust, a juhok nagy pásztorát, tegyen kézséggé titeket minden jóra, akaratának teljesítésére; és munkálja bennünk azt, ami kedves öléltte Jézus Krisztus által, akinek dicsőség örökkön-örökké. Amen.”

Istentiszteleti rend • 2010. március 21.

Böjt 5. vasárnapja (Judica). Liturgikus szín: lila. Lekció: Jn 8,46–59; Zsid 9,11–15. Alapige: 2Móz 32,30–34. Énekek: 199., 379.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Jorsits Attila; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Jorsits Attila; II., Húvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. (úrv.) Madocsai Miklós; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztojanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (összegyülekezés napja) Donáth László; du. 2.; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv., családi) Bakay Péter; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv., liturgikus istentisztelet) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv., szuplikáció) Domonkos Tibor; du. 6. (úrv., ifjúsági) Grendorf-Balogh Melinda; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv., szuplikáció) Liska Viktor; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Haller u. 19–21., I. em. de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkőczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. (családbarát istentisztelet) dr. Blázy Árpád; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Kendeh György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom) de. 10. (úrv., szuplikáció) Pfeiffer Ottó; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. (úrv.) Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákosszentmihály, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; Rákosszabó, XVII., Péceli út 146. de. 9. Grendorf Péter; Rákosszentmihály, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Grendorf Péter; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Hulej Enikő; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (úrv.) dr. Lackné Puskás Sára; Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szt. S. u. 112. du. 4. Győri János Sámuelné; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Tüzeset a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskolában

Lapzártánkkor, március 16-án este az alábbi hír volt olvasható egyházunk központi internetes portálján, az *evangelikus.hu* oldalon: „Szarvas – 2010. március 12-én délután tűz ütött ki a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskolában, a felső tagozat emeletén – tudta meg szerkesztőségünk Lázár Zsolt evangélikus lelkészétől. A tűz-

oltók hamar eloltották a tüzet, de így is kiégett egy osztályterem. Valószínű, zárlat okozta a tüzet.” Szerettünk volna további részleteket is megtudni a sajnálatos balesetről, de megkeresésünkre sem az egyházközség lelkésze, sem az iskola igazgatója nem kívánt nyilatkozni az *Evangélikus Élet* olvasóinak.

■ LÁZÁR ZSOLT felvétele

Zaveczki József

(1955–2010)

Tragikus életű kollégától búcsúzunk. Melegszívű, hívő édesanya szülte és nevelte őt mély keresztény hitben. Amikor Zaveczki József megszületett, akkor tombolt Európában a gyermekparalízis. Jóska is ennek a betegségnek az áldozata lett. Gyógyítani nem tudták, járása idővel egyre romlott.

Gyermekkorától részt vett a miskolci gyülekezet életében. Konfirmált, és az ifjúsági órák állandó résztvevőjeként egyre nagyobb érdeklődést mutatott a hit és a teológia kérdései iránt. Gimnáziumi tanulmányai alatt a bődízműves szakmát is tanulta, amelyet egy évig gyakorolt. Sikeres érettségi után nyert felvételt az Evangélikus Teológiai Akadémiára 1976-ban. Jelentkezése előtt megismerkedhetett az akkori dékánnal és illetékes püspökével, mivel gyülekezeti lelkésze kétségesnek tartotta, hogy majdani lelkészi szolgálatát – fizikai és egészségi adottságai miatt – képes lesz betölteni. A felvételi bizottság döntése is pozitív volt.

Miután lelkészi diplomáját megszerzte, D. dr. Ottlyk Ernő püspök szentelte lelkésszé 1981-ben miskolci templomunkban.

Első szolgálati helye a Budai Evangélikus Szeretetotthon volt, majd

egy hónap elteltével a Nógrád megyei Szirák nagy múltú evangélikus gyülekezetének helyettes lelkésze lett. Időközben megnősült, felesége Urbán Ilona. Házasságukból két szép gyermek született. Sajnálatos módon házasságuk válásba torkollott. Ez megpecsételte további életét és tragikus sorsát.

Kilencévi helyettes lelkészi szolgálat után püspöke felmentette Zaveczki Józsefet a lelkészi feladat teljesítése alól, amelyet immár felesége segítségével nem tudott ellátni. 1992. január 1-jétől rokkantnyugdíjas állományba került. Tartózkodási helyeül a gyenesdiási szeretetotthont kínálta fel egyházunk, majd a nyíregyházi Emmaus-otthonba került. Mindkét helyen lehetősége volt áhítatokat tartani az otthon lakóinak. Esztendő múltán szülei lakásába, Miskolcra költözött. Kapcsolatai fellazultak, míg végül Miskolc város egyik jó ellátást biztosító szociális otthonába nyert felvételt. Itt fejezte be szomorú életét. Ravatala mellett Sándor Frigyes esperes hirdette Isten vigasztaló, megbocsátó és bátorító ígétjét.

Egy nehéz sorsú, sok fájdalmat és csalódást elszenvedett élet fejeződött be ötvennégy évesen. Zaveczki József

életét meghatározta a gyermekkori betegség, amelynek belső hitbeli feldolgozása serdülő- és ifjúkorában sikeres volt. Ezt jelzi a megszerzett szakmunkásoklevél, az érettségi, sőt a lelkészi diploma is. Mögötte az édesanya imádsága, a család szeretete és a gyülekezet közössége is rejtőzik. Legfőképp azonban Istenünk kegyelme. Amikor életében az önálló, felnőtt életvezetés és hivatásteljesítés felelős vállalásának korszaka következett, akkor életereje erre kevésnek bizonyult. Sorsának, helyzetének feldolgozásában nehezen fogadott el segítséget. Bár autót is vezetett korábbi éveiben, romló egészségi állapota és jelentkező betegségei sodorták a végkifejlet felé. Beteljesedett a zsoltáros szava: „Erőm megtört az úton, megővidültek napjaim.” (Zsolt 102,24)

Zaveczki Józsefet Isten kegyelmébe ajánljuk, akinek szeretete nagyobb a mi szívünkénél. Krisztusért legyen az Úr könyörületes hozzá! Sok bánattal és kevés örömmel eltöltött földi élet után legyen övé az örök élet nyugalma és békeessége! „A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a mieink...” (5Móz 29,28)

■ D. SZEBIK IMRE

Csöngérről harangoznak

Március 28-án, virágvasárnap délben a csöngéi evangélikus templom harangja szól az MR1 – Kossuth rádióban. A kemenesaljai földesurak többsége már a 16. század első felé-

ben csatlakozott a reformációhoz. Ezekben az években tanítója és lelkésze is volt a településnek, istentiszteletre a szomszédos Ostffyasszonyfára jártak. A ma is látható barokk

templomot Perlaky Gábor szuperintendens szentelte fel 1784-ben. Huszonnégy méter magas tornya 1902-ben épült.

► Forrás: RTV Részletes

ERŐS VÁRAK

A tapolcai várrom

A Balaton-felvidék legpatinásabb épített emlékei az egykoron itt húzó-dó végvárrendszer erődítései. Többségük kiemelt turisztikai célpont, a nyári pihenőjüket itt töltők számára színvonalas történelmi-kulturális programot kínálva.

Tapolca vára azonban kivétel, hiszen nem maga az erődítmény jelent igazi látványosságot, sokkal inkább az a történelmi városmag, ahol romjai megtalálhatóak: a Malom-tó és a templom-dombi romkert, az itteni katolikus templom és általános iskola környezete.

Az erődítés története 1347-re nyúlik vissza, Nagy Lajos ekkor adományozta a félremete életmódot folytató karthauziaknak a Templom-dombot is magában foglaló birtokot. Itt a szerzetesrend tagjai a korábbi alapokra megerősített épületeket emeltek. Az 1400-as években udvarházukat tovább erősítik – falakat, bástyákat húznak fel. A török időkben palánkvár is épül, de a két, nem túl jelentős erődítés nem tud ellenállni a beözönlő oszmán hadaknak, ame-

lyek 1554-ben megszállják Tapolca városát.

Az 1600-as években ismét megerősítik falait, és a hadiszerecsen változása révén újfent magyar kato-

többségéhez hasonlóan pusztulásnak indul, köveit a település építkezéséinél használják fel.

Szakszerűen konzervált falszakaszait azonban napjainkban is megte-

nák állomásoznak benne. Aktív létének utolsó időszaka a Rákóczi-szabadságharc, a vezérlő fejedelem időszakára esik, majd az ország várainak

kinthetjük: a hosszan elnyúló, 15. és 17. századi falmaradványokat, valamint két kerek bástyájának alapjait.

■ REZSABEK NÁNDOR

Avatar Erdélyben

Az *Avatar*, James Cameron 2009 decemberében bemutatott filmje valószínűleg még sokáig büszkén viselheti a legdrágább és leglátványosabb film titulust. A háromdimenziós látvány sokakat lenyűgöz, a történet pedig súlyos társadalomkritikát fogalmaz meg: az emberek megtámadják a Pandorán élő bennszülötteket, azért, hogy a földjükben található értékes kőveket megszerezzék, és ebből hatalmas vagyona tegyenek szert.

Az *Avatar* parabolászerű történetével párhuzamba állíthatunk akár a történelemből ismert, évszázadokkal

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

megtapasztaltuk, amikor a tisztai ciánkatasztrófa bekövetkezett. Akkor átszakadt egy nagybányai bányavállalat ciántározója, és az életveszélyes szennyező anyagok a Tiszába kerültek. Több száz tonna hal és a fo-

zak, a Soros Alapítvány, valamint sok romániai és külföldi zöldszerkezet ellenzi.

Új Eldorádó címmel 2004-ben Kocsis Tibor kiváló dokumentumfilmet készített a verespataki küzdelmekről. A történet, sajnos, mint tudjuk, nem ért véget 2004-ben. Mivel az arany ára folyamatosan növekszik, úgy tűnik, a bányavállalatnak megéri pereskedni és az akár évtizedekig tartó engedélyeztetési eljárás költségeit is kifizetni. A földben rejlő arany túl nagy haszonnal kecsegtet számukra. 300 tonna arany

JELENETFOTO AZ AVATAR CÍMŰ FILMBŐL

előtti eseményeket, akár a jelenben zajló történeteket az emberi kapzsiságról, háborúkról és a környezet pusztításáról. Írásunkban egy jelenben zajló történetről szólunk.

Néhány hete az *Avatar Erdélyben* című, ötperces videó jelent meg az interneten, amely az *Avatar* film összefoglalóját a verespataki aranybánya ügyére aktualizálja. Verespatakon a *Rosia Montana Gold Corporation* nevű kanadai-román vegyes vállalat cianidos technológiával aranyat akar kitermelni. Több mint tíz éve próbálják megszerezni az engedélyeket a román államtól, tíz éve folyik a küzdelem a helyi lakosság és a vállalat között. Európa legnagyobb külszíni aranybányáját akarják létrehozni, kiderült ugyanis, hogy a földben 330 tonna arany és 1600 tonna ezüst van.

A vállalat cianidtechnológiát alkalmazna. Az eljárás veszélyességét tíz évvel ezelőtt Magyarországon is

lyó teljes élővilága pusztult el akkor. A nem anyagi kár mellett az anyagi kár is több milliárd forintra rúgott. Kártérítést azonban sem a magyar állam, sem a károsultak nem kaptak mind a mai napig. Sajnos gyakori tapasztalat a gazdasági életben, hogy a hasznokat privatizálják, a negatív (környezeti vagy egyéb) hatásokat vagy károkat pedig a társadalomra, az emberekre hárítják.

Tavaly decemberben a magyar parlament megszavazta a ciántiltalmat Magyarországon. Romániában és az Európai Unióban azonban egyelőre semmilyen törvény nem tiltja a cianidos bányászati technológiát. Így a környező országokban működő aranybányák továbbra is időzített bombaként ketyegnek, és veszélyforrást jelentenek hazánk számára is.

A verespataki bányatervet több száz tudós, a román ortodox egyház, a romániai magyar történelmi egyhá-

címmel már készülöben van az *Új Eldorádó* folytatása is, az újabb küzdelmekről a bányavállalat és a „bennszülöttek” között. Ügyes reklámfogásokkal a kanadaiaknak sikerült elérniük, hogy a helyi lakosság egy része is támogassa a bánya megnyitását.

Hogy mi lesz a küzdelem végső kimenetele, az egyelőre még kérdéses. Vajon győz-e emberi kapzsiság, és négy óriási bányagödör nyílik meg az életveszélyes cianidos eljárással Verespataknál, vagy győz az értékmentés és a józan ész? Ez utóbbihoz komoly összefogásra van szükség államok, civil szervezetek és egyházak között.

James Cameron *Avatarjában* túl sok pusztítás történt azokért a bizonyos földben rejlő kővekkért. Reméljük, hogy az erdélyi *Avatar*-történet kevesebb pusztítással és rombolással végződik. Teremtett világunk és a benne élő emberek sorsa a tét.

■ GÖMBÖCZ ELVIRA

EVÉL & LEVÉL

Evangélicus és evangélikus

Örömmel olvastam lapjuk 2010. március 14-i számában *Holger Manke* sorait, amelyek eligazítást adnak a német *evangelisch* és a magyar *evangélikus* szó jelentéstartalmáról. A kettő közötti különbség nem ismeréséből rengeteg félreértés adódik, amit sajnos a *Német-magyar nagyszótár* is táplál, mert az *evangelischt* „evangélikus”-sal fordítja. Ezzel szemben a *Wahrig-szótár* (*Das Grosse Deutsche Wörterbuch*) szerint az *evangelisch* a *protestantisch* szinonimája, a *Magyar értelmező kéziszótár* pedig a *lutheránust* adja meg az *evangélikus* szinonimájaként.

Hogy miként alakult ki a német nyelvben ez a szóhasználat, arról *Ottlyk Ernő Egyháztörténetében* a következőket olvashatjuk: „Az Ágostai Hitvallás háromszáz éves évfordulója alkalmából (1830) [III. Frigyes Vilmos – L. E.] porosz király rendeletet adott ki a lutheránus és a református elnevezés ellen, és elrendelte az »evangélikus« jelző használatát, ami lényegében azóta is a két felekezet együttes megjelölését szolgálja német nyelven.” (326. o.)

Érdemes megjegyezni, hogy az osztrák szóhasználat némileg eltér a némettől. Míg a németek „evangelisch-lutherisch”-nek vagy egyszerűen „lutherisch”-nek nevezik az evangélikusokat (*Holger Manke*), a reformátusokat pedig „evangelisch-reformiert”-nek, Ausztriában az evangélikus „evangelisch Augsburgischer Bekenntnis” (rövidítve A. B.), a református pedig „evangelisch Helvetisches Bekenntnis” (H. B.).

Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy száz évvel ezelőtt még a magyarországi reformátusokat is evangélikusnak nevezték – bizonyára az osztrák nyelvhasználat hatására. Ennek emlékét őrzi az „ágostai hitvallású evangélikus” (ág. hitv. ev.) és a „helvét hitvallású evangélikus” (ev. ref.) kifejezés, amely az idősebb generáció számára még bizonyára ismerősen cseng.

Tisztelettel:

LISKA ENDRE (Budapest)

És a szülők?

Az *Evangélikus Élet* 75. évfolyamának 8. számában (2010. február 21.) a Magyarországi Baptista Egyház *Békehátrók* című hetilapjából *Prioritások* címmel közölt cikket a témára való tekintettel hálával és teljes egyetértéssel olvastam. Ez a cikk annak a mentőövnek egy része, amelyet minden arra hivatott vagy nem hivatott, de felelősen gondolkodó ember népünk, de talán az emberiség megmentése érdekében próbál „bedobni” a komoly veszélyeket előidéző „világtengerbe”.

Úgy gondolom, hogy az ember belső világa és környezete oda-vissza függ egymástól. Teremtőnk ránk bízta földi életünk feltételeinek, a természetnek a megbecsülését, gondozását. Hogy erre alkalmasak legyünk, életünk emberi módon való éléséhez „szabályokat” határozott meg.

Az ember élete kezdetén gondozásra, nevelésre szorul, melyhez megfelelő körülmények szükségesek. Az említett cikkben éppen arról az alapvető feltételtől van szó, amely – Isten bölcs rendelése szerint – mind az emberi élet, mind a környezete szempontjából optimális. Köszönöm ennek a cikkben világosan megfogalmazott értelmezését.

Amit kerestem az írásban, az a negyedik parancsolatra mint Isten egyik „szabályára” való utalás. Hetvenkilenc éves vagyok, gyermekem nincs, s egy idősek otthonában élek. Fiatalabb generációink egyes tagjai szájából már hallhattam, hogy neki gyermeke(i) felé van kötelezettsége; neki az a családja. Tagja-e egy családnak a szülő szülője? Egyházi lapról lévén szó különösen fontosnak tartom azt megkérdezni: az a szeretet, amely Isten felől a szülőn keresztül a gyereket érinti, csak „lefelé” működhet?

A ma élő emberiség le- és felfelé egyaránt szenved a feltétel nélküli, önfeláldozó szeretet hiányát, pedig az tartaná össze a családokat. Van-e megfelelő példa a gyermekek előtt arra a szülő felé irányuló szeretetre, ami példaértékű lenne? A gyermeknevelésnek ez is kritikus pontja, s ez az idő múlásával mind hatványozottabban súlyosbodó problémát jelent a család összetartásának, fogalmának terén. Lehet-e úgy a jövő generációra gondolni, hogy nemcsak a keresőképesség száma maradjon a jócskán a nyugdíjasok számától, de a család „épületét” összetartó „malter”, a szeretet sem időtálló, tartalmatlan? Ennek következményét a ma élő idősök is nagy számban érzik, de a jövőre nézve különösen fontos lenne e téren is Isten „szabályainak” betartása, betartatása.

Erős vár a mi Istenünk!

CSUTI ISTVÁNNÉ (Budapest)

BÉRES Az egészséges emberért

Ébressze fel immunrendszerét!

Mögöttünk van egy sok hóban, nagy hidegben és esőben bővelkedő tél. Ez sokszor már önmagában elég ahhoz, hogy kicsit gyengén, fáradékonyan kezdjük az új évszakot. Ha ráadásul egy kisebb-nagyobb megbetegedésen is átestünk, még valószínűbb, hogy szervezetünk még viseli a megpróbáltatások nyomait. És akkor még nem beszélünk az esetleges gyógyszertelhelésről, az antibiotikumokról, amelyek tovább gyengítenek.

Ezért van az, hogy hiába a madarak csivitelése, a melegebb idő, sokan levertnek, fáradékonyak, gyengének, kimerültnék érzik magukat. Reggel kimerülten ébredünk, kevesebb munka után is fátadtunk, túlterheltnék érezzük magunkat, teljesítményünk csökken. Gyakrabban fáj a fe-

jünk, hajunk és körmünk töredezik, bőrünk szárazabb. Egyszóval nem vagyunk a legjobb formánkban. De mi ennek az oka?

Az okok sokfélék. Télen kevesebb zöldséget, gyümölcsöt eszünk (ráadásul hajlamosak vagyunk zsírosabb, energiadúsabb táplálékot fogyasztani), megfeledekezünk a kellő mennyiségű folyadékfogyasztásról, mozogni sem mozgunk eleget, hiszen a téli, nagy hidegben szívesebben választjuk a jó meleg szobát.

Mit tehetünk, hogy megelőzzünk egy újabb energiahiányos korszakot, a betegséget? Már most kezdjük el tudatosan erősíteni az immunrendszerünket: egészségünk kulcsát. Lehetőség szerint tartózkodjunk többet a friss levegőn, sétáljunk nagyokat a melegebb ta-

vaszi hétvégén. Figyeljünk oda a táplálkozásunkra! Fogyasszunk a tavasszal megjelenő idényzöldségekből, gyümölcsökből, töltsük fel a télen lemerült vitamin-, ásványianyag- és nyomelemlraktárainkat.

Immunrendszerünk támogatásában segítségünkre lehet a **Béres Csepp** is, amely már több évtizede bevált magyar készítmény. A **Béres Csepp** olyan arányban tartalmaz ásványi anyagokat és nyomelemeket, ahogyan azt a szervezet igényli, így hozzájárul szervezetünk erősítéséhez, immunrendszerünk támogatásához. Napi 2 x 20 **Béres Csepp** és a felszívódásához nélkülözhetetlen C-vitamin szedésével lehetőségünk van arra, hogy támogassuk immunrendszerünket.

A Béres Csepp® vény nélkül kapható roboráló gyógyszer.
A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót,
vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Meghívó logókiállításra

A Magyarországi Evangélikus Egyház logópályázatára érkezett pályaművek válogatásából a Luther Kiadó az evangélikus könyvesboltban (1085 Budapest, Üllői út 24.) kiállítást rendez, melyet március 16-tól április 30-ig, hétköznapokon 9 és 17 óra között minden kedves érdeklődő megtekinthet.

Vásárlóink leadhatják szavazataikat a nekik legjobban tetsző tervre, így a közönségszíjas pályázó egy értékes könyvet kap ajándékba.

Fizessen elő lapunkra!

APRÓHIRDETÉS

Keresztény nyelvi táborok Angliában.
www.gabonamag.hu. Tel.: 20/886-8195.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Uram, te vagy a mi atyánk, ósidóktól fogva megváltónknak nevezünk. Ézs 63,16b (Tit 3,4–5; Mk 10,35–45; Zsid 5,7–9; Zsolt 43) Az ószövetségi nép az egyiptomi fogságból való szabadulásig Istent csak az „atyák Isteneként”, Ábrahám, Izsák és Jákob Isteneként emlegette. A szabadítás csodájában viszont Isten úgy mutatkozott meg, mint az egész nép megváltója. A babiloni fogságból való szabadulás reménységét hirdető próféta erre emlékeztet: ha Isten egy időre ki is szolgáltatta hűtlenné vált népét az ellenségnek, ő mégiscsak atyjuk és megváltójuk. És ez végül be fog bizonyosodni, s a nép Istent most is szabadítójaként és megváltójaként ismerheti meg. Isten bennünket mint újszövetségi népet is kitesz sok szenvedésnek, és végül a halálnak is. De ha kitartunk a hitben, akkor életünk ítéletes időszakában és végső óráinkon is meg tapasztaljuk majd megváltó szeretetének hatalmát, hiszen ő nemcsak bíránk, de Jézus Krisztusban szerető Atyánk is.

Hétfő

Nézz nyitott szemmel szolgáló könyörgésére és népednek, Izráelnek a könyörgésére; hallgasd meg őket, valahányszor hozzád kiáltanak! 1Kir 8,52 (1Jn 5,14; Zsid 16,20/7.1–3/16–17/24–27; Jn 16,5–15) Az egyiptomi fogság előtti korban csak az Istenhez hű atyák könyörögtek szüntelenül Istenhez. A nép – bár tudott erről – nem követte példájukat. Csak a fogság nyomorúságai között tanultak meg népként Istenükhöz kiáltani. Az őskeresztények is – minden üldözés ellenére – naponta összegyűltek, és közösségeként imádkoztak. Persze voltak egyéni imádságaik is, de azt otthon, a belső szoba csendjében mondták el. De Isten mai népe, az egyház, tud-e még közösségként imádkozni? Pedig Isten nemcsak egyéni könyörgéseinkre akar válaszolni, hanem népe, az egyház imádságát is meg akarja hallgatni.

Kedd

Emberfia, minden szavamat, amelyet elmondok neked, fogadd szívedbe és hallgasd figyelmesen! Ez 3,10 (Lk 11,31; Jób 19,21–27; Jn 16,16–24) Sok vita folyt már arról, hogy Isten igéje a szívhez vagy az értelemhez szól-e. Pedig ez nem vagy-vagy kérdés, hanem sorrend kérdése. Isten azt mondja prófétájának, hogy először a szívét nyissa meg igéje előtt, és az ige a szíven át fog az értelméig hatolni, hogy üzenetét megértse. Mert az értelem csak azt fogadja el, amit előtte a szív már befogadott. A szív által be nem fogadott igének az értelem csak kritikusa tud lenni.

Szerda

Elrejtőzött az ember és a felesége az Úristen előtt. 1Móz 3,8 (Zsid 4,13; Zsid 9,11–15; Jn 16,25–33) A szegény és a félelem az ember első reakciója a bűn eset után. Nem a ruhák hiánya, hanem a bűn az, ami miatt Isten előtt lemezelenítve érzi magát. Éppen ezért Isten volt az, aki Krisztusban kiüresítette és – a keresztény szó szerint is – lemezelenítette magát az ember előtt, hogy bűneinkkel többé ne bujkáljunk és meneküljünk előle, hanem hozzá meneküljünk. Mert a Krisztus keresztje alatt Isten oltalmába vesz minden bűnöst, aki hitével megragadja a keresztfa kinyilatkoztatását: „Mert úgy szeretted Isten a világot, hogy egyszerűen Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen...” (Jn 3,16)

Csütörtök

Én már azt gondoltam ijedtemben, hogy eltaszítottál magadtól. De te meghallgattad könyörgő szavamat, amikor hozzád kiáltottam segítségért. Zsolt 31,23 (Mk 10,52; 1Kor 2,1–5; Jn 17,1–5) Isten minden imádságot meghallgat, de a meghallgatás nem rögtön lesz nyilvánvaló. Ám ha kitartó hittel imádkozunk, nem lesz részünk csalódásban: a maga idején meg tapasztaljuk Isten segítségét.

Péntek

Énekelek az Úrnak, mert jót tett velem. Zsolt 13,6b (2Kor 2,14; Zsid 10,1,11–18; Jn 17,6–16) Ha átéljük, hogy Isten jót tett velünk, hálánkat a legegyszerűbben szívünk énekével fejezhetjük ki. Ez mindig kedves Isten előtt. A zsoltáros is ezt teszi, de nem titkon, hanem nyíltan, másoknak is hirdelve Isten jóságát.

Szombat

Az Úr meghallotta szavunkat, és meglátta nyomorúságunkat, gyötrelmünket és sanyarú sorsunkat. 5Móz 26,7 (Jn 6,18–20; Jel 14,1–3/4–5; Jn 17,17–26) Az egyiptomi fogságból való szabadulásért Isten népének mint közösségnek is oka volt háláadásra. Az úrvacsora liturgiáját bevezető nagy háláadó imádságban (Praefatio) az egyház – mint Isten megváltott gyermekeinek közössége – ad hálát Istennek, hogy megkönyörült a bűn következményeként számtalan ideigvaló és örökkévaló nyomorúsággal sújtott emberi nemre, és Jézus Krisztus halála által levette az átkot mindazokról, akik hisznek benne, hallgatnak rá, és hűségesen követik őt.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 21-étől március 28-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
21.00 / m1 <i>Ütközések</i> (amerikai–német filmdráma, 2004) (120') Egy brentwoodi háziasszony és férje, az államügyész. Egy perzsa boltos. Két rendőrnagy, akik mellesleg szeretők is. Egy színes bőrű filmrendező és felesége. Egy mexikói lakatos. Két autótolvaj. Egy újonc zsaru. Egy középkorú koreai házaspár. Mind Los Angelesben élnek, és az elkövetkező harminchat órában sorsuk elkerülhetetlenül ütközik egymással. A film kendőzetlenül mutatja be a faji megkülönböztetés összetettségét az amerikai társadalomban. Az alkotást 2006-ban három Oscar-díjjal ismerték el.	8.25 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Lelki szász (evangélikus felőrá)</i> 12.05 / Bartók rádió <i>A Liszt Ferenc Kamarazenekar Mozart-hangversenye</i> 13.27 / Kossuth rádió <i>Pilinszky János mondja el verseit</i> 15.10 / m2 <i>Delta (tudományos magazin)</i> (25') 16.00 / PAX <i>Egyház és állam (riportfilm)</i> (40') 21.30 / m1 <i>Férjem kettős élete (amerikai filmdráma, 2001)</i> (87') 14.50 / Duna Tv <i>Mátyás király és a reneszánsz (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008)</i> Mátyás könyvtára	11.05 / m2 <i>Világörökségeink (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2003)</i> (27') A pécsi őkeresztény sírkamrák 14.10 / Duna II. Autonómia <i>A Vatikán titkai (lengyel dokumentumfilmsorozat, 2005)</i> (26') Szent Péter és a média 15.55 / m2 <i>Közel a szerelemhez (magyar játékfilm, 1998)</i> (99') 19.50 / Kossuth rádió <i>Milne: Micimackó kuckója</i> Elmondja: Eszenyi Enikő 20.00 / Duna Tv <i>Nyugattól keletre, avagy a média diszkrét bája (magyar vígjáték, 1993)</i> (126') 21.30 / m1 <i>A vihar mindent felkavar (francia dráma, 2006)</i> (90')	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórás 16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Testvéregyházaink életéből</i> Jelentések a protestáns világból 19.40 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i> 19.35 / Bartók rádió <i>Hangverseny-különlegességek</i> Pjotr Anderszewski zongoraestje 20.30 / Kossuth rádió <i>Kultúrkör</i> 20.35 / PAX <i>Fejezetek a magyar kereszténység történetéből</i> Reformáció 22.15 / Duna Tv <i>Ő még csak tizenégy (svéd filmdráma, 2004)</i> (79')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 11.05 / Kossuth rádió <i>A hely (riportműsor)</i> 12.05 / Bartók rádió <i>Schwetzingeni fesztivál 2009</i> A Berliini Filharmonikus Zenekar tizenkét csellistájának hangversenye 14.15 / PAX <i>Én vagyok az igazság</i> A Zákus Médiacentrum evangélikációs műsora 15.04 / Bartók rádió <i>Muzsikáló délután</i> 21.00 / Duna Tv <i>Jóvaló feleség (amerikai–német–holland filmdráma, 2002)</i> (90') 21.30 / m1 <i>Telesport</i> Műkorcsolya-világbajnokság	10.34 / M. Katolikus Rádió <i>Hagyományok éltetői</i> Tojásművészeti kiállítás Siófokon 13.28 / Bartók rádió <i>Kodály Zoltán V. magyar kórusversenye.</i> A debreceni Lautitia gyermekkar és a Marczibányi téri Kodály-iskola gyermekkara énekel 13.55 / m2 <i>Kerekék és lépések</i> (42') Indulás a Sárközbe 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zenészéről: Modeszt Muszorgszkij</i> 19.05 / PAX <i>Mindig úton... (dokumentumfilm)</i> (46') 21.25 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Antonio Salieri: A mi Urunk, Jézus Krisztus szenvedése – oratórium két részben	10.00 / Bartók rádió <i>Irodalmi újság</i> 12.50 / m2 <i>Bizánc (japán ismeretterjesztő filmsorozat, 2006)</i> (52') Kolostor a sivatagban 13.00 / Lánchíd Rádió (Budapest) <i>Hittel és gitárral (kortárs keresztény zenék)</i> 16.34 / Mária Rádió <i>Mégis szeretni</i> Gyökössy Endre tanításai 20.00 / M. Katolikus Rádió <i>Páholy és pódium</i> Orbán György: Passió 20.08 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> A Mester és Margarita 1.03 / Kossuth rádió <i>Éjszakai rádiószínház</i> Szakonyi Károly: Turini nyár	8.00 / Civil Rádió <i>Lelki szász</i> Evangélikus óra 9.00 / Lánchíd Rádió (Budapest) <i>Hitvilág.</i> A történelmi egyházak műsora 11.00 / m1 <i>Virágvasárnapi evangélikus istentisztelet közvetítünk Pestszentlőrincről.</i> Igét hirdet: Győri Gábor esperes 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilate Deo.</i> Évszázadok egyházi muzsikája 16.30 / Mária Rádió <i>Ökumenikus lapszemle</i> 18.34 / M. Katolikus Rádió <i>Ars sacra.</i> Gárdonyi Géza ismeretlen novellái 19.35 / Duna Tv <i>Apátlan arnyatlanok (amerikai–német–angol romantikus dráma, 2005)</i> (118')

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztési titkárság (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezetők: Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

WWW.EVANGELIKUSELET.HU

